

ΦΩΣ ΕΘΝΩΝ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΣ «Ο ΠΡΩΤΟΚΛΗΤΟΣ»

ΦΩΣ ΕΘΝΩΝ

Τέθεικα σε είς φῶς ἔθνων
Τοῦ εἰναὶ σε εἴς εὐηγγείλων ἔως ἐώχατε τῆς γῆς
(ἀράζ. 1ον 47)

Ίδρυτής του «ΠΡΩΤΟΚΛΗΤΟΥ»
† ΑΡΧΙΜ. ΧΑΡΙΤΩΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΚΙΣ
ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ «ΠΡΩΤΟΚΛΗΤΟΥ» ΠΕΡΙΟΔΟΥ «2007-2009»

Νικόλαος Σίμος, νομικός, Πρόεδρος,
Δημήτριος Τσερεγκούνης, θεολ.-φιλόλ., Αντιπρόεδρος,
Μαίρη Καραχάλιος, Γεν. Γραμματεύς,
Αγγελος Αντωνέλλης, φυσικός, Ταμίας,
Γεώργιος Καραγεωργόπουλος, έκπαιδευτικός, Σύμβουλος

ΕΞΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
«Ελλην Γουργουλιάτου, έκπαιδευτικός,
Ιωάννης Σταθόπουλος, έκπαιδευτικός
Κωνσταντίνος Σπίνος

«ΦΩΣ ΕΘΝΩΝ»
«LA LUMIERE DES NATIONS»
EDITION DE L' ASSOCIATION
DE LA MISSION ORTHODOXE «PROTOCLITOS»
68. RUE MIAOULI 26222 PATRAS GRECE

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ: ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΗΣ
«Ο ΠΡΩΤΟΚΛΗΤΟΣ» ΜΙΑΟΥΛΗ 68, Τ.Κ. 26222 ΠΑΤΡΑ,
ΤΗΛ.: 2610-329737, 322.722, ΦΑΞ: 2610-329.390

e-mail: protoklitos@gmail.com

ΕΚΔΟΤΗΣ-ΣΥΝΤΑΚΤΗΣ: Νικόλαος Μιχ. Σίμος
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΩΤΟΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑΣ-ΕΚΤΥΠΩΣΕΩΣ-
ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑΣ: ΠΕΤΡΟΣ ΚΟΥΛΗΣ
Ήφαιστου 11, Τηλ.: 2610-273.093 ΠΑΤΡΑ

Έπιταγές και έμβασμα παρακαλούμε νά
ἀποστέλλωνται στή διεύθυνσι τού Συλλόγου
Μιαούλη 68 Πάτρα, Τ.Κ. 26222,
τηλ. 2610/329737
η νά κατατίθενται στόν ύπ' αριμ. 32338682
λογαριασμό τής Έμπορικής Τραπέζης.
Στήν περίπτωσι αύτή οι δωρητές νά μᾶς ἀποστέλ-
λουν ἀντίγραφο τού γραμματείου καταθέσεως,
πρός ἔκδοσιν τής σχετικής ἀποδείξεως.

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

3η Τριμήνια 2008, Τεύχος 119

Ἐκδοσις Συλλόγου

Ορθοδόξου Ιεραποστολῆς

ο «ΠΡΩΤΟΚΛΗΤΟΣ»

Μιαούλη 68 Πάτρα, τηλ. 2610/329.737 Τ.Κ. 26222

ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΗ ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ 5 €

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ 10 €

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΕΞΩΦΥΛΛΩΝ:

1) Ό Μακαριώτατος Πάπας και Πατριάρχης Αλεξανδρείας και πάσης Αφρικῆς κ.κ. Θεόδωρος Β' στή 21-8-2008 στό χωριό Παλαιού Χανίων, παρουσία ἀρχιερέων και κλήρου, τῶν ἀρχῶν και πλήθους λαοῦ, ἔκανε τά ἀποκαλυπτήρια ἀφιερωματικῆς ἀνάγλυφης στήλης πρός τιμήν τοῦ π. Χαρίτωνος Πνευματικάκι.

Οι ἐκδηλώσεις πραγματοποιήθηκαν μέ τήν εὐκαιρία συμπληρώσεως δέκα χρόνων ἀπό τήν δοιακή κοίμησί του και ἐκατό ἀπό τήν γέννησί του.

2) «Ο ἀκροτηριασμένος Φαλῆς εἶναι μία ἐνσάρκωσης τῆς Αφρικῆς. Καρδερία μέσα στήν δδύνη και στήν φτώχεια. Στά μάτια του λάμπει ἡ υπομονή, ἀλλά και τό παρόπονο. Ο Κύριος μᾶς τόν ύπεδειξε γιά νά τοῦ δωρήσουμε τήν Ἀγάπη και τήν Ἐλπίδα Του».

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σελ.

- Η ΚΡΗΤΗ ΤΙΜΗΣΕ ΤΟΝ ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΟ
π. ΧΑΡΙΤΩΝΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΚΙ Δημ. Τσερεγκούνη 3-5
- ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ
ΚΡΗΤΗΣ κ.κ. ΕΙΡΗΝΑΙΟΥ 6
- ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΙΣ ΤΟΥ ΣΕΒ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ
ΚΥΔΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΟΡΩΝΟΥ κ.κ. ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΥ 7
- ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ κ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΣΙΜΟΥ
ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΟΥ «ΠΡΩΤΟΚΛΗΤΟΥ» 8-12
- ΕΠΙΣΦΡΑΓΙΣΜΑ ΤΗΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΣ
ὑπό τοῦ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ
και τῆς ΑΦΡΙΚΗΣ κ.κ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ Β' 13-15
- ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΔΗΛΩΣΙ 16-17
- «ΠΟΥ ΒΡΙΣΚΟΜΑΙ!» † Κ.Α.Ι. 18
- ΣΤΑ ΑΝΑΠΗΡΙΚΑ ΚΑΡΟΤΣΙΑ ΤΗΣ ΑΦΡΙΚΗΣ
Ιερομονάχον Θεολόγον 19-20
- ΓΙΟΡΤΗ ΣΤΟ ΟΡΦΑΝΟΤΡΟΦΕΙΟ
Ιερομονάχον Θεολόγον 21-22
- ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗΣ ΧΡΟΝΙΑΣ
ΣΤΗΝ ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙ ΚΕΝΥΑΣ 23-24
- ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΕΠΙΣΚΕΨΙ ΣΤΟ ΜΑΛΑΟΥΪ
Σεβ. Μητροπολίτον Ζωπάμπονε κ. Γεωργίου 25-26
- ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ πρ. ΥΔΡΑΣ ΚΥΡΟΣ
ΙΕΡΟΘΕΟΣ Δημ. Τσερεγκούνη 27
- ΣΤΗΛΗ ΕΥΓΝΩΜΟΣΥΝΗΣ 28-31
- ΤΟ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟ ΓΡΑΜΜΑ
ΤΟΥ ΤΑΧΥΔΡΟΜΟΥ Δημ. Βαγενά 31

“Αφιξις τοῦ Πατριάρχου κ.κ. Θεοδώρου στό Παλαιλώνι.

Η Κρήτη τίμησε τόν Ιεραπόστολο π. Χαρίτωνα Πνευματικάκι

**Αποκαλυπτήρια εἰδικῆς ἀφιερωματικῆς στήλης
ἀπό τόν Πατριάρχη Ἀλεξανδρείας κ.κ. ΘΕΟΔΩΡΟ Β'**

Την Πέμπτη 21 Αύγουστου ἡ.ε. στήν Μεγαλόνησο Κρήτη πραγματοποίηθηκε μιά ἀνεπανάληπτη σέ νόημα καί συμβολισμούς τιμητική διάκρισι γιά τόν σύγχρονο Ιεραπόστολο π. Χαρίτωνα Πνευματικάκι, εύγενές τέκνο τῆς Μεγαλονήσου.

‘Ο τόπος τῆς γεννήσεώς του, τό μικρό χωριό Παλαιλώνι Ἀποκορώνου, γνώρισε μιά ἀσυνήθιστη κίνησι ἀπό διακεκριμένες προσωπικότητες καί πολλούς πολίτες. “Ολοι ἔφθασαν γιά νά ἐκφράσουν τόν σεβασμό τους πρός τόν μεγάλο ἄνθρωπο τῆς προσφορᾶς καί τῆς θυσίας, τόν σύγχρονο Ιεραπόστολο π. Χαρίτωνα Πνευματικάκι.

Τό 2008 είναι τό ἔτος πού συμπληρώθηκαν ἑκατό χρόνα ἀπό τή γέννησί του (17-8-1908), καί δέκα ἀπό τήν ὁσιακή κοιμήσι του (29/3/1998) στήν Κανάνγκα τοῦ Κόγκο τῆς Ἀφρικῆς.

‘Η ἀνέγερσι εἰδικῆς ἀφιερωματικῆς στήλης τοῦ π. Χαρίτωνος στό προαύλιο τοῦ Ι. Ναοῦ τοῦ Ἅγιου Χαραλάμπους, πού θρίσκεται ἀπέναντι ἀπό τήν πατρική του οἰκία, ἔκει ὅπου γεννήθηκε, σηματοδοτεῖ τό μεγαλεῖο τῆς προσφορᾶς τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης.

Συμμετοχή

Στό Παλαιλώνι, τό ἀπόγευμα τῆς Πέμπτης

Στά παράθυρα του χωριού είχαν τοποθετηθεῖ εἰκονίσματα και ἔκαιε λιβάνι.

(21/8/2008) γιά τήν ἑκδήλωσι παρευρέθηκαν διάφοροι ἑκπρόσωποι τῶν ἐκκλησιαστικῶν, πολιτικῶν, στρατιωτικῶν, διοικητικῶν, τοπικῶν ἀρχῶν καὶ πολλοί πολίτες.

Λάμπρυναν μέ τήν παρουσία τους τό γεγονός ἡ Α.Θ.Μ. ὁ Πάπας καὶ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης Ἀφρικῆς κ. Θεόδωρος ὁ Β' καὶ Ἀρχιερεῖς τῆς συνοδείας του, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης κ. Ειρηναῖος, ὁ οἰκεῖος Μητροπολίτης Κυδωνίας καὶ

Μέ ἐνθουσιασμό καὶ χαρά γίνεται δεκτός ὁ Πατριάρχης στό Παλαιώνι.

Ἀποκορώνου κ. Δαμασκηνός, ὁ Μητροπολίτης Γάνου καὶ Χώρας κ. Νεκτάριος, ὁ Μητροπολίτης Κισάμου καὶ Σελίνου κ. Ἀμφιλόχιος, ὁ τοπικός ἵερος κλῆρος, ἀντιπροσωπεία μοναχῶν καὶ μοναζουσῶν. Ἐπίσης παρευρέθη ὁ Ἀρχιμ. π. Δανιήλ Παπαδημητράκης τῆς Ἀδελφότης Θεολόγων ὁ «ΣΩΤΗΡ».

Ἐκ μέρους τῶν πολιτικῶν ὁ πρώην Πρωθυπουργός κ. Κωνσταντίνος Μητσοτάκης, οἱ κ.κ. Βουλευτές τοῦ Νομοῦ Μ. Βολούδακης, Σ. Νικηφοράκης, Μ. Σκουλάκης καὶ ὁ τ. Βουλευτής Ἀχαΐας Ν. Νικολόπουλος, ὁ ἀντινομάρχης Χανίων Φ. Παπαμαρκάκης, ὁ πρόεδρος τῆς ΤΕΔΚ καὶ Δήμαρχος Χανίων Κ. Βιρδιδάκης καὶ πολλοί δήμαρχοι γειτονικῶν δήμων, ἀνώτατοι ἀξιωματικοί τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων καὶ ἐκπρόσωποι διάφορων ἀρχῶν.

Ἐπίσης ἥσαν παρόντες ὄρθοδοξοὶ ιθαγενεῖς νέοι ἀπό τήν Κανάνγκα τοῦ Κογκό, μαθητές τοῦ π. Χαρίτωνος, πού πραγματοποιούν μεταπτυχιακές σπουδές στήν Ελλάδα μεταξύ τῶν ὅποιων καὶ ὁ μοναχός π. Ἀθανάσιος Καγιέντε.

Ἐκ μέρους τοῦ Ἱεραποστολικοῦ Συλλόγου Πατρῶν «Ο ΠΡΩΤΟΚΛΗΤΟΣ», τοῦ ὅποιου ἰδρυτής ὑπῆρχε ὁ π. Χαρίτων, ὅταν ὑπηρετοῦσε ως Ἱεροκήρυξ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, παρευρέθηκαν ὁ π. Θεολόγος (Χρυσανθάκόπουλος), πού διακονεῖ Ἱεραποστολικά στήν Ἀφρική, ὁ π. Ἰωάννης Νικόπουλος, ὁ Πρόεδρος κ. Ν. Σίμος, τά μέλη τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου καὶ ἀρκετοί συνεργάτες πού οἱ παλαιότεροι είχαν γνωρίσει τόν Ἀγιο Γέροντα.

Πρόγραμμα

Σύμφωνα μέ τό πρόγραμμα κατά τίς 7.15 μ.μ. ἀφίχθη στό Παλαιώνι ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας κ. Θεόδωρος Β', μέ τήν συνοδεία του ἀπό Ἀρχιερεῖς κληρικούς καὶ λοιπούς. Μετά τίς καθιερωμένες τιμές, τήν εἰδική δέση στόν Ι. Ναό τοῦ Ἀγίου Χαραλάμπους, τοῦ ὅποιου τό ὄνομα ως λαϊκός ἔφερε ὁ π. Χαρίτων, ἀκολούθησαν στό προαύλιο οἱ ἑκδηλώσεις τῶν ἀποκαλυπτηρίων.

Προηγήθηκε τρισάγιο ἀπό τόν Πατριάρχη γιά τόν π. Χαρίτωνα, ὅπου ἔψαλε ὡραῖα θυζαντινός χορός Ἱεροψαλτῶν, ἀπό τά Χανιά.

Πραγματοποιήθησαν προσφωνήσεις, ὁμιλίες γιά τήν προσωπικότητα τοῦ μακαριστοῦ π. Χαρίτωνος Πνευματικάκι ἀπό τόν Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπο Κρήτης κ. Ειρηναῖο, τόν οἰκεῖο Μητροπολίτη κ. Δαμασκηνό. Μέ τίς μελωδικές φωνές τους οἱ νέοι ἀπό τήν Ἀφρική ἔψαλαν ἔνα ἐμπνευσμένο ποίημα εὐγνωμοσύνης, πού είχαν συνθέσει γιά τόν π. Χαρίτωνα. Κύριος ὁμιλητής ἦταν ὁ Πρόεδρος τοῦ Ἱεραποστολικοῦ Συλλόγου Πατρῶν κ. Νικόλαος Σίμος, πνευματικό τέκνο τοῦ π. Χαρίτωνος, ὁ ὅποιος ἀνέπτυξε ἐπιτυχῶς τήν πολυχαρισματική προσωπικό-

τητα τοῦ Ἀγίου ἀνδρός καὶ τὸ πνευματικό, ἐκκλησιαστικό, κοινωνικό του ἔργο στήν Ἑλλάδα καὶ κυρίως στήν Ἀφρική.

Τελευταῖος ὁμίλησε καταλλήλως ἡ Α.Θ.Μ. ὁ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας κ. Θεόδωρος, ὁ ὅποιος ἔνθερμα χαρακτήρισε τὸ μεγάλο ἐκκλησιαστικό, κοινωνικό, φιλανθρωπικό, ἐκπολιτιστικό ἔργο μέσης τίς ἄγιες προεκτάσεις τοῦ ἀειμνήστου πολυσεβάστου, ἀλλά καὶ συμπατριώτου π. Χαρίτωνος Πνευματικάκι καὶ ἀκολούθησαν τὰ ἀποκαλυπτήρια τῆς εἰδικῆς ἀφιερωματικῆς στήλης. Τά κείμενα τῶν ὁμιλητῶν παρατίθενται στίς ἐπόμενες σελίδες τοῦ περιοδικοῦ.

Ἀποκαλυπτήρια

Μέ επιβλητικότητα, ἵερο δέος καὶ συγκίνησι ἔγιναν τὰ ἀποκαλυπτήρια τῆς ὥραίας εἰδικῆς ἀφιερωματικῆς στήλης ἀπό τὸν Α.Θ.Μ. τὸν Πατριάρχη κ.κ. Θεόδωρο. Ἀπεδόθησαν τιμές ἀπό στρατιωτικό ἄγημα ἐνώ ἡ μπάντα τοῦ Ναυτικοῦ παιάνιζε προκαλώντας ρίγη συγκινήσεως ὑπό τὸν χαρμόσυνο ἥχο τῆς Καμπάνας.

Ἡ εἰδικὴ ἀφιερωματικὴ στήλη παρουσιάζει σέ μία ἔξαιρετική σύνθεσι, μέσα σὲ ἀφρικανικό τοπίο τὸν π. Χαρίτωνα πού βαπτίζει ἰθαγενή στὸ χῶρο τοῦ ἱεραποστολικοῦ κλιμακίου στήν Κανάγνα τοῦ Κογκό τῆς Ἀφρικῆς.

Εἶναι ἔργο τοῦ γλυπτῆ καλλιτέχνη κ. Εὐσταθίου Λεοντή πού καὶ ὁ ἴδιος παρευρίσκετο στήν ἐκδήλωσι καὶ δέχτηκε συγχαρητήρια.

Ἄλλες ἐκδηλώσεις

Ἀκολούθησαν καὶ ἄλλες ἐκδηλώσεις. Ξενάγηση στήν πατρικὴ οἰκία τοῦ π. Χαρίτωνος πού εύρισκεται ἀκριθῶς ἀπέναντι ἀπό τὸν Ι. Ναό. Οἱ συγγενεῖς του μέ πολὺ καλοσύνη καὶ εὔγένεια φιλοξενίας μᾶς ἐδέχθησαν ὅλους.

Παρετέθη τιμητικό δεῖπνο σέ ὡραίο ἐξοχικό κέντρο τοῦ χωριοῦ καὶ ἔγιναν οἱ κατάλληλες προπόσεις.

Χαιρέτησαν ἡ Α.Θ.Μ. ὁ Πατριάρχης κ. Θεόδωρος, ὁ οἰκεῖος Σεβ. Μητροπολίτης κ. Δαμασκηνός, ὁ Ἀντινομάρχης Χανίων, ὁ Δήμαρχος Χανίων ἐνώ ὁ ἀνεψιός του π. Χαρίτωνος κ. Κ. Μποτωνάκης ἀπήγγειλε μέ πολλή ἐπιτυχία ποίημα πού συνέθεσε ὁ ἴδιος ἀφιερωμένο στήν παρουσία του Πατριάρχου στόν τόπο τους.

"Ολοι οι συμμετέχοντες ἔμειναν μέ ἄριστες ἐντυπώσεις καὶ εύχηθηκαν ἡ Ὁρθοδοξία γιά τήν ὁποίαν τόσο ἀγωνίστηκε ὁ π. ΧΑΡΙΤΩΝ νά χαριτώνῃ, εἰρηνεύῃ καὶ ἀγιάζῃ τόν Κόσμο.

Δημήτριος Τσερεγκούνης

‘Ο Πατριάρχης στό Ναό τοῦ Ἀγίου Χαραλάμπους ὃπου βιώθηκαν μοναδικές στιγμές.

‘Ο Πατριάρχης συναντᾷ τὸν Προκαθήμενο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης ἐνῷ οἱ πιστοί φαίνονται μέ φοδοπέταλα.

στήν Έκκλησία της Κρήτης, ή όποια τόν άνεδειξε καί ή όποια είναι υπερήφανη καί καυχᾶται καί καμαρώνει γιά τό πρόσωπό του, γιά τήν πορεία του καί τό ύπεροχο έργο του σέ όλη τήν Αφρική καί σέ όλη τήν Ορθοδοξία.

Χαιρόμαστε, Μακαριώτατε, πού ήρθατε στήν Κρήτη, στό λαό, ο όποιος πολύ σᾶς ἀγαπᾷ καί σᾶς καμαρώνει, καί χαίρεται ίδιαιτέρως πού είσαστε ἐδῶ.

Χαιρετίζουμε τόν σεπτό Ποιμενάρχη τής περιοχῆς, τής θεοσώστου αὐτῆς Μητροπόλεως. Χαιρετίζουμε, γιατί ό Αποκόρωνας καί Η Κρήτη γενικότερα θγάζει ἀνθρώπους, ὅπως τόν π. Χαρίτωνα. Ἀνθρώπους πού ξεκίνησαν, πήραν φόρα ἀπ' αὐτόν τόν τόπο καί ἔφτασαν μέχρι τά πέρατα τής οίκου μένης καί ἐτίμησαν τό πρόσωπό τους καί τήν Κρήτη καί τόν Αποκόρωνα καί γενικότερα τήν Ορθοδοξία.

Χαιρετισμός τοῦ Αρχιεπισκόπου Κρήτης κ.κ. Ειρηναίου

Μακαριώτατε,
"Αγιοι Άρχιερεις, τής συνοδείας τοῦ Μακαριώταου,
ἀδελφοί καί Πατέρες,
κύριε πρώην Πρωθυπουργέ τής Ελλάδος, κύριε
Πρόεδρε,
κύριοι θουλευτές, κύριοι δήμαρχοι,
ἀγαπητοί μου ἀδελφοί,

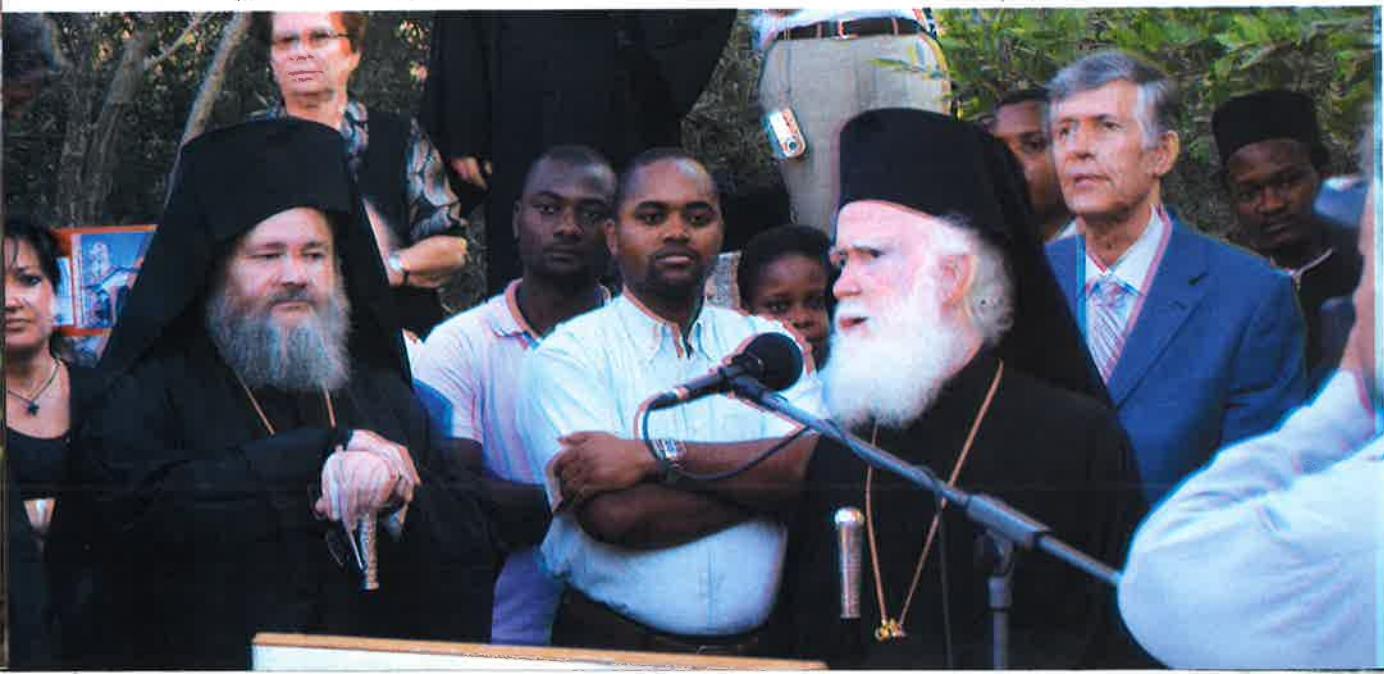
Χαιρετίζω τήν ὅμορφη καί εύλογημένη αὐτήν ἐκδήλωσι γιά τόν π. Χαρίτωνα, τόν ἀνθρωπό ό όποιος ἐτίμησε ὄχι μόνον τόν δικό του τόπο, ἀλλά ὅλο τόν κόσμο καί ὅλη τήν Ορθοδοξία.

Καλωσορίζω τόν Μακαριώτατο στό τόπο του,

Χαιρετίζω τόν κόσμο, ό όποιος συνῆλθε γιά νά κάνη τήν ώραιότατη αὐτή ἐκδήλωσι γιά τόν τιμημένον ἀνθρωπό του.

Χαιρετίζω τούς ἀνθρώπους τῶν Πατρῶν, οί όποιοι ἔχουν δείξει ἀπό παλαιότερα καί ίδιαιτέρως σήμερα τόση ἀγάπη στό πρόσωπο τοῦ τιμώμενου π. Χαρίτωνα. Ιδιαιτέρως θέλω νά χαιρετίσω τά παιδιά πού ἔχουν ἔλθει ἀπό τήν Αφρική, τόν καρπό τοῦ ἔργου καί τοῦ μόχθου τοῦ ἀειμνήστου π. Χαρίτωνος. Χαιρετίζουμε στό πρόσωπο σας καί τήν Αφρική καί ὀλόκληρη τήν οίκου μένη καί εύχόμεθα ό τόπος μας ή Κρήτη καί αὐτή ή περιοχή γενικότερα νά δίδη ἀνθρώπους ἀξίους, ἀγίους, ἀληθινούς, ὅπως τόν π. Χαρίτωνα.

"Ο Αρχιεπίσκοπος Κρήτης κ.κ. Ειρηναῖος ἀπευθύνει χαιρετισμό.

Προσφώνησις Σεβ. Μητροπολίτου Κυδωνίας και Αποκορώνου κ.κ. Δαμασκηνού

Ποίοις ἄσμασιν ἀναμέλψωμεν Χριστῷ τῷ Θεῷ
ἡμῶν;

Μακαριώτατε Πάτερ και Δέσποτα,

Σεβασμιώτατε και πανσέβαστε Γέροντα Ἀρχιεπίσκοπε Κρήτης κ. Εἰρηναῖε,
πολυσέβαστοι Ἱεράρχες τῆς Χριστοῦ διακονίας,
ἀδελφοί και συλλειτουργοί, ὁσιώτατοι μοναχοί
και μοναχαί,

ἀξιότιμε Πρόεδρε και πρώην Πρωθυπουργέ κ.
Κωνσταντίνε Μητσοτάκη,

ἐντιμότατοι Ἀρχοντες και ἀρχόμενοι, εὐλογη-
μένοι χριστιανοί

Γιά τὴν εὐλογίαν, ἡν ἐπεφύλαξεν, εἰς τὸ ταπει-
νόν τοῦτο χωρίον, ὥστε νά προσφέρῃ τοιοῦτον
πνευματικόν ἀνάστημα εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χρι-
στοῦ. Ο ταπεινός ἐργάτης τοῦ Χριστοῦ ἀκούσας τά
λόγια τοῦ Εὐαγγελίου «πορευθέντες μαθητεύσατε
πάντα τά "Ἐθνη..."» ἀφῆκεν τά πάντα και ἡκολούθη-
σεν τὸν Χριστόν και ἐθάδισεν εἰς τά βήματα τῶν
Ἀποστόλων και ἔγινε Ἀπόστολος τοῦ Χριστοῦ εἰς
τούς ἐμπεριστάτους ἀδελφούς μας τῆς Ἀφρικῆς.

Μακαριώτατε Πάτερ και Δέσποτα,
Βαθύτατα ριζωμένη εἰς τάς παραδόσεις τῆς ἐν
Κρήτῃ Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας και ἀρρήκτως συν-
δεδεμένη μετά τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλη-
σίας και τοῦ σεπτοῦ Πρωθιεράρχου τῆς Οἰκουμέ-
νης κ.κ. Βαρθολομαίου, οὗ τὴν φιλάδελφον ἀρετήν
μιμούμενοι, ἐμπλεοι χαρᾶς και εὐχαριστιῶν πρός
τὴν Ὑμετέραν θειοτάτην Μακαριότητα διά τὴν πα-
ρουσία Σας εἰς τὸ ταπεινόν τοῦτο χωρίον τῆς ἐπαρ-
χίας Ἀποκορώνου καλωσορίζομεν Ὑμᾶς εἰς τὴν
ἰστορικήν και ταπεινήν Μητρόπολιν Κυδωνίας και
Ἀποκορώνου, ἡτις προσέφερεν εἰς τὴν Ἐκκλησία
τοῦ Χριστοῦ ἀγιωτάτους Ἱεράρχας και Ἱερομάρτυ-
ρας και ὁσίους Ἀσκητάς, Νεομάρτυρας, Ούρανο-
θάμονας και Ούρανοπολίτας, ἔτι δέ και ταπεινούς
λευίτας τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας ὅπου γῆς, νῦν
ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς εύφροσύνης εύρισκομένους
και προσδοκώντας τὴν Ἀνάστασιν, ὡς ὁ μακαρι-
στός π. Χαρίτων Πνευματικάκις, γόνος και καύχημα
τοῦ ταπεινοῦ τούτου χωρίου.

Καλωσορίζομεν τὸν Πατριάρχην τῶν φτωχῶν,
τῶν ἐμπεριστάτων, τῶν ἀσθενῶν και μή δυναμένων
θεραπευθῆναι, τῶν νεοφύτων τῆς Ὁρθοδόξου
Ἐκκλησίας, τῶν νέων βλαστῶν τῆς ἀγάπης, ὡς
προϊόντων ἀγάπης.

Ἡ ιστορική ἀναδρομή εἰς χαλεπούς καιρούς

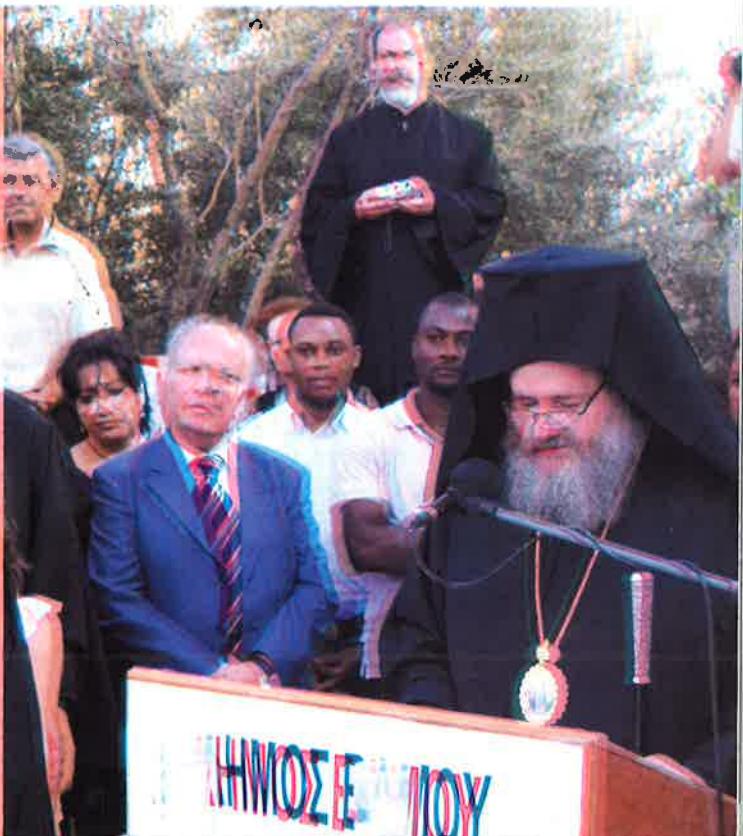
δουλείας και καταδυναστεύσεως τοῦ Κρητικοῦ λα-
οῦ και ἡ στήριξις, ἡν είχεν ἐκ τῆς Ὑμῶν Ἐκκλησίας,
κυρίως ἐπί τοῦ προκατόχου Ὑμῶν Ὀσίου Πατρός
ἡμῶν Μελετίου Πηγᾶ τοῦ Κρητός, δηλώνουν ὑπε-
ραιωνοθίαν ἀγάπην μεταξύ Ὑμῶν και Ἡμῶν, ἡ
όποια συνεχίζεται και σήμερα διά τῆς σεπτῆς πα-
ρουσίας Ὑμῶν εἰς τὸν τόπον εἰς ὃν εἶδεν τὸ φῶς
τῆς ζωῆς ὁ μακαριστός Ἱεραπόστολος Χαρίτων
Πνευματικάκις.

Ἐκφράζοντας τάς ἀπείρους εύχαριστίας ὄλο-
κλήρου τοῦ εύσεβοῦς ποιμήνου τῆς Μητροπόλεως
Κυδωνίας και Ἀποκορώνου διά τὴν εὐλογίαν και
τάς θεομπλήστους εὐχάριστας, ἃς προσφέρει εἰς ἡμᾶς
τὸ θεοτίμητον πρόσωπον Ὑμῶν, ἀναφωνοῦμεν πά-
ντες, Θεοδώρου τοῦ Πάπα και Πατριάρχου τῆς με-
γάλης πόλεως τῆς Ἀλεξανδρείας, πάσης γῆς Αἰγύ-
πτου και πάσης Ἀφρικῆς πολλά τά ἔτη.

Στήν παράδοσί μας Μακαριώτατε Πάτερ και Δέ-
σποτα, ἀπευθύνομεν τό «εὺ παρέστητε», ἐμεῖς σᾶς
καλωσορίζομεν μέ λόγια ἀπό τὸν χῶρο τῆς διακο-
νίας Σας, ἀπό ἐκεῖ ποῦ εύρισκεται ἡ ιστορική ἔδρα
τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας.

Ἄμπνέλα ἔλ Σαλαάμ.

Ο Σεβ. Μητροπολίτης Κυδωνίας και Αποκορώνου
κ. Δαμασκηνός προσφωνεῖ.

‘Ο πρόεδρος του «ΠΡΩΤΟΚΛΗΤΟΥ» κ. Νικ. Σίμος όμιλει γιά τόν π. Χαρίτωνα.

‘Ομιλία τοῦ κ. Νικολάου Σίμου Προέδρου τοῦ «ΠΡΩΤΟΚΛΗΤΟΥ»

Κορώνα τοῦ Ἀποκόρωνα

Μακαριώτατε,

‘Απεκάλεσαν τόν π. Χαρίτωνα κορώνα τοῦ Ἀποκόρωνα καὶ ἡ σημερινή ἐκδήλωσις μέ τήν τιμητική παρουσία σας αὐτό ἐπιβεβαιώνει. Μεγάλη χαρά καὶ συγκίνησι ἔδω στό Παλαιλώνι. ‘Ο Σεβασμιώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης, ὁ Σεβασμιώτατος Χανίων, Ἀρχιερεῖς καὶ ερείτες, ἐκλεκτοί τοῦ λαοῦ “Ἀρχοντες, οἱ κάτοικοι τοῦ χωριοῦ καὶ τῆς εύρυτερης περιοχῆς, τά πνευματικά τέκνα τοῦ μακαριστοῦ Ἱεραποστόλου π. Χαρίτωνος Πνευματικάκι ἀπό τήν Κανάνγκα τοῦ Κογκό πού σπουδάζουν στήν Ἑλλάδα. ‘Ο π. Θεολόγος καὶ πολλοί συνεργάτες τοῦ Ἱεραποστολικοῦ Συλλόγου «Ο ΠΡΩΤΟΚΛΗΤΟΣ» ἀπό τήν Πάτρα, πού ἴδρυσε ὁ π. Χαρίτων συναχθήκαμε ἔδω μέ τήν Υψηλή παρουσία σας, Μακαριώτατε, γιά νά τόν τιμήσουμε στόν τόπο ἀκριθῶς πού εἶδε τό φῶς καὶ ἔζησε τά παιδικά καὶ νεανικά του χρόνια.

‘Εδω στόν Ἱερό Ναό τοῦ Ἅγιου Χαραλάμπους ἀπέναντι ἀπό τό σπίτι πού γεννήθηκε, ἀσφαλῶς ἄναψε ἡ πρώτη σπίθα, γιά νά διαθέσῃ τή ζωή του στό Χριστό καὶ στόν πλησίον ὁ μικρός τότε κατά κόσμον Χαράλαμπος.

Μακαριώτατε ἥλθατε στό Παλαιλώνι ἀπό τό Βάμο καὶ τόν Κεφαλά, διαδρομές πού ἔκανε ὁ π. Χαρίτων καθημερινά πηγαίνοντας μέ τά πόδια στό Δημοτικό καὶ τό Γυμνάσιο.

Σ’ αὐτήν τήν Ἐκκλησία τελειόφοιτος μαθητής τοῦ Γυμνασίου πυρπολούμενος ἀπό ἔνθεο ζῆλο ἔκανε τά πρώτα κηρύγματά του καὶ καλοῦσε τούς συγχωριανούς του νά ζοῦν μέ ταπείνωσι, ἀγάπη καὶ καλοσύνη, χωρίς ἀντιδικίες καὶ πάθη, ἀναλύοντας μέ τό ζωηρό του ὑφος τά ίερά κείμενα.

“Οταν τελείωσε τίς Θεολογικές του σπουδές στό Πανεπιστήμιο Ἀθηνῶν καὶ ἐκπλήρωσε τίς στρατιωτικές του ὑποχρεώσεις, ἐπισκέφθηκε τό “Ἄγιο Ὅρος καὶ διάφορες Μονές προκειμένου νά πάρη τήν μεγάλη ἀπόφασί του. Τελικά τόν εῖλκυσε ὁ Ἱεροκήρυξ τοῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ Ἀθηνῶν, ὁ Ἀρχ. π. Σεραφείμ Παπακώστας, καὶ ἐντάχθηκε ἀρχικά στήν Ἀδελφότητα Θεολόγων τής «ΖΩΗΣ» καὶ ἀργότερα τοῦ «ΣΩΤΗΡΟΣ».

‘Ως λαϊκός ιεροκήρυκας περιηλθε διάφορες πόλεις τής Ἑλλάδος, μεταξύ τῶν ὅποιων καὶ τά Χανιά. Χειροτονήθηκε διάκονος τό 1940 ἀπό τόν Ἀρχιεπίσκοπον Χαράλαμπον.

Αφρικανοί νέοι άπό τήν Κανάνγκα άπαρτίζουν χορωδία και ψάλλουν υμνους και τραγούδια.

σκοπο Χρύσανθο, τόν άπό Τραπεζούντος, και άργο-
τερα ιερεύς στήν "Εδεσσα.

Άγωνιστής άκατάβλητος

Ο μακάριος π. Χαρίτων ήταν άγωνιστής άκατά-
βλητος. "Οσοι τόν γνώρισαν θεβαιώνουν άνεπιφύ-
λακτα, γιά τήν δυναμικότητα, τό άνυποχώρητο, τόν
ένθουσιασμό, τό ριψοκίνδυνο, τό σοδαρό και
αύστηρο ύφος τού χαρακτήρος του. Δραστήριος,
δημιουργικός, καινοτόμος, διορατικός τακτικός,
μεθοδικός. "Αρχοντας μέ λεθεντικη κορμοστασιά
και παράστημα. Εύθυτενής και εύλυγιστος ώς κυ-
πάρισσος, γρήγορος, αόκνος. Ταλαντούχος, προκι-
σμένος μέ πολλά προσόντα και χαρίσματα. 'Απλός,
άνεπιτήδευτος, άμεσος, γλυκύς, ευθύς, γλαφυρός
στό λόγο με ίδιαζουσα ίκανότητα άποσπάσεως τής
προσοχής τού άκροατοῦ και δόκιμος συγγραφέας.
'Αγάπησε τά παιδιά και άσχολήθηκε μαζί τους.
"Εσκυψε στοργικά πάνω στά προβλήματά τους. Ζυ-
μώθηκε μ' αύτά και θοήθησε τή νεότητα. Λάτρης
τής θυζαντινής τέχνης. Καλλιτέχνης και θαυμα-
στής τού ώραίου. Νούς προορατικός, προχωρούσε
πιό μπροστά άπ' τήν έποχή του, ώστε νά γίνεται
«έπαναστάτης», γιά όσους δέν μπορούσαν νά πα-
ρακολουθήσουν τίς ίδεες πού συνελάμβανε. "Ηταν
άσυμβιβαστος. Δέν είχε σκοπιμότητες. Δέν ξερε
κολακείες. Ο λόγος του ήταν λιτός συνοπτικός,
δωρικός. Δέν έστοχευε θέσεις και άξιωματα. Αύτα

δέν τόν άγγιζαν.

Είχε θέσει τόν έαυτό του ταπεινό έργατη στόν
άμπελώνα τής 'Εκκλησίας. Τήν ύπηρετούσε μέ
ύψηλό έκκλησιαστικό φρόνημα, πατερική ύπακοή
και άσκησι. 'Η σωτηρία και μίας μόνον ψυχῆς τόν
πλήρωνε χαρᾶς και άγαλλιάσεως. Δέν έξιππάζετο
άπό ύπεροψίαν, έλαμβανε ύπ' όψιν του και τή γνώ-
μη ένός μικρού παιδιού, γιά νά μή πούμε ότι κυρίως
έλαμβανε ύπ' όψιν τίς γνωμες τών παιδιών. 'Απέδι-
δε σέ κάθε έναν τό προσήκον. 'Επαινούσε και έθαύ-
μαζε τό καλό άθιαστα και αύθόρμητα. "Ηταν άνεπι-
φθονος, άνεξικακος.

'Ως κληρικός μέ πύρινο ζήλο άφοσιώθηκε στήν
'Εκκλησία. 'Ως ιεροκήρυκας έσπειρε τό Θεϊο Λόγο
σέ κάθε σημείο τής 'Ελλάδος, όπου και άν εύρεθη-
κε, μέ παλμό ζωῆς, μέ ένθουσιασμό ξεστκωμού,
άψηφωντας κάθε κίνδυνο.

Στίς πόλεις πού ύπηρέτησε έντονα άφησε τά
ίχνη τής ποιμαντικής δραστηριότητός του. Σημα-
ντική ήταν έν γένει ή θρησκευτική και έθνική προ-
σφορά του.

"Ολα αύτά όμως θά προσπερασθούν, γιά νά
έστιασουμε τήν προσοχή μας στά τελευταία 25
χρόνια τής ζωῆς του.

Τό μεγάλο άλμα

Τό 1973 παίρνει μία ιστορική και γενναία άπόφα-
σι. Νά φύγη γιά τήν Αφρική. Νά φύγη γιά τό Χριστό.

"Έκθεση φωτογραφιών πού άπεικονίζουν δραστηριότητες του Ιεραποστολικού έργου του π. Χαρίτωνος.

Να φύγη γιά τούς ίθαγενείς άδελφούς.

Τό εργό του στήν 'Ελλάδα είχε όλοκληρωθει, τόν άνεμενε τώρα ή άποκοοίφωσις. Ή έκπλήρωσις ένός ύψηλου χρέους, πού άπαιτούσε ήρωϊκή αύταπάρνηση καί άντοχή.

'Ο θάνατος τού άειμνήστου πρωτοπόρου Ιεραποστόλου Αρχ. π. Χρυσοστόμου Παπασαραντόπουλου, στήν καρδιά της Αφρικής, παλαιού του φίλου τόν είχε άναστατώσει. Τό κήρυγμα της 'Ορθοδοξίας δέν έπρεπε νά σταματήσῃ.

'Η κλῆσις άπό τό Θεό τοῦ ἔγινε. Αύτός ταπεινά τήν άποδέχθηκε.

Οι φίλοι, οι πνευματικοί άδελφοί καί τέκνα ήσαν άπό διστακτικού μέχρι άντιθετο. Τού ύπενθύμιζαν τίς δυσκολίες. "Ομως κανείς δέν μπορούσε νά έμποδίση αύτό τό πέταγμα καί πολύ περισσότερο νά τού τό άρνηθη.

'Ηταν γνωστός ό άλγιαστος χαρακτήρας του. Δέν ύποχωρούσε, όταν έπιστευε ότι έπιτελούσε τό θέλημα τού Θεού. Πίσω του δέν ύπήρχαν άνθρωποι νά τόν στηρίξουν σέ μία τέτοια άπόφασι, άλλα άπεναντίας νά τόν άποθαρρύνουν. Καί ή ήλικιά του, τότε ήταν 65 χρονῶν, δέν συνηγορούσε.

'Ο Θεός όμως είχε μιλήσει στήν ψυχή του. Αύτός βρισκόταν πίσω του. Αύτός καί μόνον τόν ένεθάρρυνε καί τόν έστήριζε. Αύτός τού έδειχνε

τήν κατεύθυνσι τής πορείας. «Διαβάς εἰς 'Αφρικήν...». Ο π. Χαρίτων έσκυψε τό κεφάλι καί προχώρησε στό άγνωστο γιά τήν άγάπη 'Εκείνου. "Όταν έφθασε στην Κανάνγκα τού Κογκό (19-7-73), τά πράγματα δεν ήσαν ίδανικά. 'Υπηρχε μόνον μία ύποτυπώδης όμαδα 30 πιστῶν περίπου. 'Άλλοιως τά περίμενε καί άλλα βρήκε. 'Ο άοιδιμος π. Χρυσόστομος έμεινε έκει μικρό διάστημα καί έπισυμβάστης τής έκδημίας του δέν πρόλαβε νά κάνη τίποτα περισσότερο.

Δυσκολίες καί έμπόδια

Συνήντησε δυσκολίες τρομερές, έμπόδια, άντιξούτητες, στερήσεις καί τής άπαραιτήτου τροφής, άσθενειες, κινδύνους μέχρι άφαντισμού του. 'Ο ίδιος άνέφερε: «'Αρχικά θρήκα έμπόδια καί διώγμο μέχρι θανάτου, άλλα δέν φοθήθηκα, έμεινα. 'Η Όρθοδοξία δέν φοβᾶται. Οι ιερεῖς τού Θεοῦ τοῦ 'Υψιστού δέν φοβοῦνται οὕτε τό θάνατο» (26-10-88).

Δέν έκάμφη, δέν όλιγοψύχησε. Πάλαιψε, άγωνίστηκε, πόνεσε, δάκρυσε, μάτωσε, έπέμενε. 'Οκτώ όλόκληρα χρόνια δούλεψε έξαντλητικά θέτοντας γερές καί άκλόνητες βάσεις τού Ιεραποστολικού έργου.

"Ολα αύτά τά σκληρά χρόνια είχε ώς δώρο Θεοῦ μοναδική βοηθό καί συνεργάτη τήν άειμνηστο

άδελφή ”Ολγα Παπασαράντου, γυναίκα όσια, και εύλογημένη, πού κύρτωσε σκυμμένη στήν προσευχή και τόν άνθρωπινο πόνο.

Τό έργο καρποφορεί

Οι καλύτερες ήμέρες δέν ἄργησαν νά άνατείλουν και νά ένισχύσουν τόν άκουραστο Ιεραπόστολο. Πλαισιώθηκε από τούς πρώτους ιθαγενεῖς κληρικούς. Οι πιστοί ἄρχισαν νά γίνωνται έκατοντάδες, χιλιάδες. Ο περίτεχνος Ναός τοῦ Ἀγίου Ἀνδρέου άνυψωθηκε ἐν μέσω ἀφαντάστων δυσκολιών και κατέστη κέντρο και ὄρμητήριο τῆς Ιεραποστολῆς. Ή ὅρθοδοξος πίστις ρίζωσε βαθειά στήν περιοχή τοῦ Κασαΐ.

Οι εύλογίες τοῦ Θεοῦ άκολούθησαν ή μία τήν ἄλλη. Ἡλθαν καί οἱ ἔξ ‘Ελλάδος συνεργάτες. Ἀδελφές νοσοκόμες, δασκάλες, καθηγήτριες τῶν χριστιανικῶν ἀδελφοτήτων, σιγά σιγά προστέθηκαν στό στελεχιακό δυναμικό και το έργο ἐπεκτάθηκε κατά τρόπον θαυμαστόν. Το παλαιό πνευματικό του τέκνο ὁ Ἀρχ. π. Ἰγνάτιος Μαδενλίδης, Ιεροκήρυξ Λαρίσης τότε, διάδοχός του, κατόπιν καί σήμερα Μητροπολίτης Κεντρώας Ἀφρικής, τόν βοηθοῦσε ἀποτελεσματικά τά τελευταία χρόνια.

“Εζησε μέχρι τά 90 και ἔλοιωσε σάν καιόμενη λαμπάδα σκορπίζοντας τό Φῶς τῆς Ὁρθοδοξίας. Εἶδε τά ἀποτελέσματα τῶν κόπων του. Χιλιάδες πιστούς, δεκάδες συνεργάτες, ιερεῖς δασκάλους, καθηγήτες, Ναούς, Σχολεῖα, μαθητές ἀποφοίτους, Ιατρεῖα, Σεμινάρια καί κτήρια πολλά.

Μία περιεκτική εἰκόνα τοῦ έργου του μπορεῖτε νά ξέχετε ἀπό τήν φωτογραφική ἔκθεσι πού βλέπετε πάνω στό μπεντένι γιά νά χρησιμοποιήσω κρητική ἔκφραση.

Δεῖγμα γενναιότητος

Ἐπιτρέψατε μου νά ἀναφέρω ἔνα μόνο περιστατικό ἐνδεικτικό τῆς γενναιότητος και τῆς πίστεως τοῦ ἀνδρός πού τό περιγράφει ὁ Ἰδιος.

«Τό 1991 στό Κογκό ἐκδηλώθηκε ἐμφύλιος σπαραγμός πού ἀπείλησε νά καταστρέψῃ τά πάντα.

«Τά πράγματα ὁδύνθηκαν εἰς τό ἔπακρον. Ἡ Κανάνγκα, πού ἄλλοτε ἦταν τόσο ἡσυχη, ἔξαφνα ἔξετροχιάσθη ἐπικίνδυνα. Στίς 26 Ὀκτωβρίου 1991 ἐξέσπασε ἔνα τρομερό κῦμα βίας και λεηλασίας! “Ολη τή νύχτα ἥκούντο σφοδροί και ἀδιάκοποι πυροβολισμοί ἀτάκτου στρατοῦ, πού ἀναστάτωσε τήν πόλιν ψάχνοντας νά 8ηρη σπίτια και τά καταστήματα μαγαζιά, πού ἔμειναν ἀκόμη ὅρθια, γιά νά λεηλατήσῃ, βοηθοῦντος πάντοτε και τοῦ ἔξαθλιωμένου λαοῦ. Τά ξημερώματα τῆς 26ης Ὀκτωβρίου ἦρθε και ἡ σειρά μας! Είχαν προηγηθεῖ βανδαλισμοί και φόνοι

σέ ἄλλες ίεραποστολές και εἴμαστε τή νύχτα ὅλοι στό πόδι ἄγρυπνοι. Σέ μία στιγμή ἀκούω δυνατούς πυροβολισμούς στή δεύτερη μεγάλη σιδερένια πόρτα στήν είσοδο.

Τότε ἐπλησίασα τήν εἰκόνα τῆς Παναγίας τῆς Πορταΐτισσας, πού είναι κρεμασμένη στόν τοίχο ἔξω τῆς πόρτας τοῦ δωματίου μου και φώναξα «Παναγία μου κάνε τό θαῦμα σου τώρα!»

Οι στρατιώτες είχαν μπει εὐθύς μέσα. Ἀφού προχώρησαν λίγα βήματα κατάλαβαν ὅτι θρέθηκαν στήν αὐλή τῆς Ιεραποστολῆς μας και είπαν στόν φύλακα: «Μᾶς συγχωρεῖτε, κάναμε λάθος, δέν ξέραμε ὅτι χτυπήσαμε στή Mission Orthodoxe και ἔφυγαν σιγά σιγά».

Χαρά καί ἀνακούφισις διεδέχθη τήν όλονύκτιον τρομάρα, αἵνος δέ και δόξα στόν Μονογενῆ Υἱόν τῆς Παρθένου και στήν Μητέρα Του δά, τήν Παναγία μας, τήν Πορταΐτισσά μας, πού ἔκανε ὄντως τό θαῦμα τῆς, ἀμέσως «τώρα».

Στήν συνέχεια ἔξιστορεī πῶς ή ἐπικρατοῦσα ἐκνομος και ἔκρυθμος κατάστασις ὥθησε τόν “Ελληνα Πρέσβυτον και τόν Μητροπολίτη, πού ώς ὑπεύθυνα πρόσωπα ἔβλεπαν τούς κινδύνους, νά δώσουν ἐντολή στό Ιεραποστολικό κλιμάκιο νά ἐγκαταλείψη, ἔστω και προσωρινά τή χώρα.

Τότε ὁ πατέρη Χαρίτων ἔδωσε τήν ἔξης ἀπάντησι: «Κύριε Πρέσβυτο, σεβόμαστε ὅσα λέτε, ὅμως παρακαλοῦμε, ἀφῆστε μας ἐδῶ, δέν θά πάθωμε τίποτε. Θά σεβαστοῦν τήν παραμονή μας. Ή κοινωνία τῆς Κανάνγκα, ὑπάλληλοι, στρατιωτικοί, τό Κυθερεῖον, δικαστικοί και λαός μή Ὁρθόδοξοι, τιμᾶ και ἀγαπᾶ τό έργο μας, τά Σχολεῖα μας, τήν Ὁρθοδοξία μας.

‘Εάν φύγωμε, θά μᾶς ἐπικρίνουν. “Ωστε μόνο λόγια ἡξεύραν και αύτοί νά λένε.... Καί τότε δικαιοῦνται νά καταστρέψουν πάντα ὅσα θά ἀφήσωμε. Δέν θά φύγωμε, λοιπόν κ. Πρέσβυτο, καίτοι ή ἀγάπη σας μᾶς συγκινεῖ και μᾶς σπρώχνει. Θά μείνωμε μέ τόν κακοπαθοῦντα λαόν τοῦ Ζαΐρ. Ἐπί τέλους ἔνας θάνατος, σέ τέτοιες στιγμές, ἀξίζει πιό πολὺ ἀπό ἔκατομμύρια λόγια. Άλλ’ ἔμεις δέν τόν ἀξίζουμε τόν θάνατον αὐτόν, γι’ αύτό κανείς δέν θά μᾶς πειράξει. Ό Πρέσβυτος δέν ἐπέμεινε περισσότερο.

Μόλις ἀκούσθηκε ὅτι τό κλιμάκιο τῆς Ὁρθοδόξου Ιεραποστολῆς παρέμεινε στήν θέσιν του ἔχαρισμαν πάντες και ἀνέπνευσαν!

Μπράθο στήν Ὁρθοδοξία! είπε ό Κυθερονήτης».

Στίς ἐπάλξεις μέχρι τέλους

“Οταν παρουσιάστηκαν οι ἀσθένειες τοῦ γήρατος, καμμία σκέψη δέν ἔκανε γιά ἐπιστροφή στήν Ἐλλάδα.

‘Η ψυχή και ό νοῦς του είχαν δοθεῖ όλοκληρωτικά

στούς Αφρικανούς. Παρ' ότι πάντα διακαῶς νοσταλγοῦσε τήν πατρίδα καί προσευχόταν, γιά τήν πνευματική καί έθνική δικαιώσι της, ήθελε αύτός ο βασανισμένος τόπος νά είναι ή άφετηρία του τελικού προορισμοῦ του. Έκεī προτίμησε νά άφήσῃ τό φθαρτό του σώμα, όπως καί έγινε. "Εφυγε όσιακά, άνωδυνα, εἰρηνικά τήν Κυριακή τό μεσημέρι 29-3-1998, δίνοντας εύχες καί συμβουλές στούς συνεργάτες του.

Μέ το «Χριστός Άνεστη» στά χείλη καί τελευταία λέξι του τήν έπικλησι «Παναγία μου», αφού μετάλαβε τό πρωΐ τῶν Αχράντων Μυστηρίων.

Κατέλυπε ώς ύψικάρηνος κατάκαρπος ἔλαια, θαυμαστά ἐπιτεύγματα καί πνευματικές ὑποθήκες. Εύηγγελίσθη τήν Ορθοδοξία καί τόν Ελληνισμό στήν Αφρική, ἐν ταπεινώσει καί ἀπλότητι.

Ήταν μέ ἔνα λόγο "Άγιος, ὅπως πιστεύουμε ἐμεῖς καί ὅσοι εζήσαν κοντά του καί ζητοῦν τώρα τίς μεσιτείες του ἀπό τόν ούρανό.

Ο π. Χαρίτων προώθησε ούσιαστικά μέ τήν σημαντική προσφορά του τήν ἐπέκτασι τοῦ Ιεραποστολικοῦ ἔργου. "Εγινε ἀφορμή μέ τό παράδειγμα του καί ἄλλοι νά ἀκολουθήσουν τό δρόμο τῆς Ιεραποτολῆς. "Εμεινε σταθερά ἐπί 25 χρόνια στό Κονγκό, ἀφήνοντας κάθε ἄλλη δραστηριότητα η δεσμούς πού μποροῦσαν νά τόν ἀποστάσουν στήν Ελλάδα καί ἔδωσε μέ αὐτόν τόν τρόπο τό δικό του στίγμα γιά κάθε ἔνα πού φλέγεται ἀπό Ιεραποστολικές ἐφέσεις.

Συγκροτημένος, σώφρων, συνετός, σεμνός, προσεκτικός, χάριτωμένος ἡπό τό Θεό, καλλιεργοῦσε υπομονετικά χαρακτήρες, ἐπλαθε τίς ἀρετές στίς ψυχές τῶν δεχομένων τήν πίστι ἐμπέδωνε τήν Ορθοδοξία.

"Οσο θά παρέρχεται ό χρόνος, τόσο τό μέγεθος καί ή ἀξία τοῦ ἀνδρός θά ἀποτιμώνται στίς σωστές διαστάσεις τους.

Η Έκκλησία τῆς Κανάνγκα θά σεμνύνεται, γιατί ἀπέκτησε ἔναν ἀκόμη ἄγιο! Οι δικές του ἐπουράνιες δεήσεις θά είναι πολύτιμες στήν πορεία της πρός τήν αἰώνιότητα.

Τί τόν ἐξέφραζε

Ἐξεδίπλωσα ἐνώπιόν σας μερικές πτυχές τοῦ πολύαθλου Πατρός, μέ τήν ἐλπίδα ὅτι θά προξενήσουν εύγενή ἐρεθίσματα σέ ὅλους. Ομολογῶ ὅμως ὅτι παρέλειψα πάρα πολλά κεφάλαια τῆς ζωῆς του. Δέν σας ἀνέφερα τόσα καί τόσα περιστατικά. Τά ἐκτεθέντα ἴσαν ἐλλιπῆ.

Ἐκ τῆς πιέσεως τοῦ χρόνου καί τῆς δικῆς μου ἀδυναμίας τόν ἀδίκησα!

Θά τόν ἐκφράσω ὅμως πιστεύω ἀπόλυτα μέ αύτές τίς τρεῖς λέξεις.

Ἀνάστασις, φῶς, καμπάνες.

-Ἐπίστευε ἀκράδαντα καί ἐδονεῖτο ἀπό τό γεγονός τῆς Ἀναστάσεως.

Τή ζοῦσε καί τή μετέδιδε. "Οχι, θέβαια, μόνο κάθε Πάσχα, πού τά συναισθήματα είναι ἔντονα σέ ὅλους, ἀλλά κάθε Κυριακή, κάθε μέρα περιπατοῦσε ως υἱός Ἀναστάσεως." Εψαλε συχνά τό «Χριστός Ἄνεστη», παιᾶνα πανηγυρικό, σέ κάθε ξεχείλισμα τῆς ψυχῆς του.

-Τό φῶς πάντα είχε πρό τῶν ὄφθαλμῶν του, τόν Κύριο, τό Φῶς τό ἀληθινόν. Σ' αὐτόν κατημύνετο «φῶς ταῖς τρίθοις μου», «καί τό φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει». Μέσα στό φῶς τοῦ Εύαγγελίου ἐλαμπε καί καθιστοῦσε κοινωνούς αὐτοῦ τοῦ φωτός ὅλους, γιά ὅσους είχε τήν εύθύνη, ώς πνευματικός, ώς ιερέας, ώς ιεραπόστολος.

-Οι καμπάνες, ὁ ἥχος τους, οἱ γλυκές μελωδίες τους τοῦ ἡσαν τόσο προσφιλή. Εξέφραζαν τήν δύναμι, τήν ὄρμή, τήν μαχητικότητα του, ἀλλά καί τίς εύαισθησίες τοῦ ψυχικοῦ του κόσμου. Ακοῦστε τίς επίκαιρο γράφει σέ ἔνα ἀπό τά βιθλία του:

«Ἄς κτυποῦν οἱ καμπάνες, ἃς μεταδίδουν τό χαρμόσυνο μήνυμά τους! Μέσα στούς τόσους κτύπους τῆς ὑλοφροσύνης καί παραφροσύνης τοῦ ἀνθρώπου τῶν μηχανῶν, τῶν φονικῶν ὅπλων, τῶν βομβῶν τῶν ἀεροπλάνων καί τῶν κρότων τῶν πυροβόλων ὁ ἥχος πού οἱ καμπάνες θά ἐκπέμπουν, θά εχωρίζη πάντοτε. Θά καθαρίζῃ τήν ἀτμόσφαιρα καί θά γίνεται τό ἀντίθαρο καί τό ἀντιφάρμακο στήν σῆψι καί τήν καταστροφή. Ο ούρανος ἥχος τους θά σκορπίζῃ τά σύννεφα τοῦ μίσους καί τῆς ἀνθρώπινης κακότητας. Κτυπάτε καμπάνες. Τό εἰρηνικό καί λυτρωτικό ἀγγελμά τους θά σκορπίζῃ στή γῆ μία παρηγορία καί μία ἐλπίδα.

-Τή μεγαλύτερη εἴδησι καί τό μεγαλύτερο μήνυμα πού ἀκούστηκε ποτέ στή γῆ. "Οτι είναι μαζί μας ὁ Θεός!!"

Λίγο πρίν κλείσθη τά μάτια του, γιά νά τ' ἀνοίξῃ στήν αἰώνιότητα, τίς ἔννοιες αὐτῶν τῶν τριῶν λέξεων ζοῦσε. Μ' αὐτές πάλευε, μ' αὐτές ειρήνευε.

«Στεντορεία τή φωνῆ» ἐψαλε τό «Χριστός Άνεστη». Μετά ἀπήγγειλε τή Δοξολογία. «Δόξα σοι, τῷ δείξαντι τό Φῶς»

καί κατέληξε μέ τήν θριαμβευτική ίαχή:

«Χτυπάτε τίς καμπάνες τῆς Ορθοδοξίας

σέ ὅλη τήν Αφρική,

σέ ὅλη τήν Αφρική,

σέ ὅλη τήν Αφρική.

Χτυπάτε τίς καμπάνες τῆς Ορθοδοξίας.

Τίς καμπάνες τῆς Ορθοδοξίας,

τῆς Ορθοδοξίας,

ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ».

Ο Πατριάρχης στο Βίμα καθηλώνει τό πλήθος των ακροστάτων.

Ἐπισφράγισμα τῆς ἐκδηλώσεως ὑπό τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης Ἀφρικῆς κ.κ. Θεοδώρου Β'

Σεβασμιώτατε Μητροπολίτα "Αγιε Κυδωνίας καὶ Αποκορώνου κύριε Δαμασκηνέ,

Σ' αὐτή τή γλυκειά καὶ ὅμορφη βραδιά πού ό
ἡλιος ἡδη βασίλεψε γιά νά πάη ν' ἀνατείλη σ' ἄλλες
χώρες ἔρχομαι πρώτη φορά καὶ σ' ἐπισκέπτομαι μετά
τήν χειροτονία σου σ' αὐτό τόν εύλογημένο τόπο.

Μόλις μέ ύποδέχθηκες μέ τόση χαρά, μέ τόσες
τιμές, σοῦ εἶπα γλυκειά καὶ μυρωμένη νά είναι ή
Ἀρχιερατική σου πορεία, γιατί εἶδε ό Θεός τήν τα-
πείνωσί σου, εἶδε τήν ύπακοή σου στόν ἄγιο Ἐπί-
σκοπο Εἰρηναῖο καὶ τώρα Ἀρχιεπίσκοπο καὶ σέ ἀνέ-
δειξε Ποιμενάρχη.

Σ' εύχαριστω γι' αὐτή τήν ἐτοιμασία πού δέν τήν
περιμένα. "Οπως εἶχαμε πεῖ μέ τόν ἀδελφό μου τόν
κ.Σίμο, θά κάναμε τήν ταπεινή αὐτή ἐκδήλωσι, όπως
ταπεινή ἦταν ἡ ζωή τοῦ π.Χαρίτωνος. "Εζησε μέσα
στήν ἀφάνεια γιά νά τόν δοξάζῃ ό Θεός καὶ νά ζοῦμε
αὐτό τό ώραϊο ἀπόγευμα τό ώραϊο θαῦμα.

Μετά ἀπό λίγο ἡ ἐκδήλωσι θά τελειώσῃ. Ἐγώ,
Σεβασμιώτατε, θά ἐπιστρέψω πάλι στήν Ἀφρική. Θά
ἄλλάξω τό μπαστούνι τό πατριαρχικό μ' ἔνα ἀπλό,
ὅπως ἔχω μέ τόν ξύλινο σταυρό μου, καὶ θά πορεύ-
ωμαι, θά πορεύωμαι συνεχῶς. Μέ περιμένει τώρα ἡ
Σιέρα Λεόνε, ἀκολουθεῖ μετά ἡ Λιθερία, γιά νά κα-
ταλήξω μετά στήν Ἀκτή τοῦ Ἐλεφαντοστοῦ καὶ με-
τά στό Βόρειο Καμερούν.

"Ομως θά σκέπτωμαι αύτήν τήν ὅμορφη βραδιά.
Θά δῶ μετά ἀπό λίγο τήν ἀποκεκαλυμμένη πλάκα
καὶ ὁ πατριώτης μας ὁ ἄγιος ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ, ὁ
ἐπίγειος ἄγγελος, δέπουράνιος ἄνθρωπος, δ. π. Χα-
ρίτων, θά λέη σέ ἓνα ἄλλο κρητικόπουλο: «Θεόδω-
ρε, ἔχε κουράγιο, προχώρα, γιατί πρέπει νά
χτυπάνε οί καμπάνες».

Tό πρώι είχαμε μία μεγάλη χαρά, παιδιά μου.
Στό Ρέθυμνο, στήν Ἀξό Μυλοποτάμου, μέ
τήν εὐγενική πρόσκλησι τοῦ Σεβασμιωτάτου Ἀνθί-
μου καὶ μέ τήν εύλογία τοῦ Οίκουμενικοῦ μας Πα-
τριάρχου ἥρθα, γιατί ἔχθες ἔφθασα ἀπό τήν Ἀλε-
ξάνδρεια, καὶ πῆγα σήμερα, γιά νά κάνουμε τά
έγκαινια τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου τοῦ Πατελάρου, γέν-
νημα καί θρέμμα ἀπό τόν Μυλοπόταμο, πού ἀξιώθη-
κε νά γίνη Πατριάρχης Κων/πόλεως καὶ τό σκήνωμά
του βρίσκεται στήν Ούκρανία, ἐκεῖ πού δέκα ὀλό-
κληρα χρόνια ἄφησα ἓνα κομμάτι ἀπό τή ζωή μου.

Ἀποχαιρετοῦσα τό σπίτι μου ἓνα πρωϊόν πήρα
τήν εύχή τῆς μητέρας μου καὶ ἔφευγα γιά τήν μα-
κρινή Ὁδησσό. Ἐκεī, λοιπόν, γνώρισα γιά τή ζωή
τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου. Πήρα τό τρένο καὶ ταξίδεψα
δεκαέξι ώρες, γιά νά προσκυνήσω τό ἄγιο του λεί-
φανον. Καί ἡ καρδιά μου συγκινήθηκε· ἔνας Κρητι-
κός νά ἀναπαύεται χρόνια, μέ τόσα θαύματα! Ποῦ;

Στό Χάρκοθο τής Ούκρανίας.

Είχα, Σεβασμιώτατε, μία μεγάλη εύλογία πέρυσι νά θρεπώ στά παιδιά μας στό Κογκό καί νά θαυμάσω τό ἔργο ἐνός ἄλλου Κρητικοῦ. Πατριάρχης ὁ ἔνας, ιεραπόστολος στήν Μολδαβία, στή Βλαχία στά μέρη πού πήγε ὁ Ἀθανάσιος ὁ Πατελάρος, ιεραπόστολος ὁ ταπεινός ιερομόναχος ὁ π. Χαρίτων Πνευματικάκις.

"Εμεινα περίπου ἔνα μήνα καί θαύμασα νοσοκομεῖα, τά μοναστήρια πού τώρα ἀρχίζουμε τόν δικό μας ἀφρικανικό μοναχισμό, ἀλλά κυρίως τή Θεολογική Ἀκαδημία, πού φιλοξενεῖ τόσα παιδιά καί θά τήν ζήλευε τό πιό σύγχρονο Πανεπιστήμιο.

Πληγώθηκε ὅμως ἡ καρδιά μου, γιατί εἶδα μία πρωτεύουσα, τήν Κινσάσα, ἀκόμα ὅλοι οἱ τοῖχοι νά ἔχουν ἐπάνω τά βλήματα, μιά πόλις μέ τόσα προθλήματα... καί τότε εἶδα ἐκατοντάδες παιδιά μόνα στούς δρόμους· καί μοῦ ἔξήγησε ὁ Ὑπουργός Ὅγειας ὅτι εἶναι παιδιά πού δέν ἔχουν γνωρίσει γονεῖς καί περιπλανῶνται στούς δρόμους. Ἐκεῖ ὅμως ἡ καρδιά μου ἔζησε ἔνα θαῦμα, ἔνα μεγαλεῖο, μία μεγάλη σφραγίδα, πού μᾶς ἀφῆσε αὐτός ὁ γέροντας, ὁ π. Χαρίτων Πνευματικάκις.

Διαβάζομε ὅτι τό 1998 ἀναπαύθηκε. Δέκα ὀλόκληρα χρόνια πέρασαν. Καί ὅμως, θέλησε τό σώμα του νά τό χωνέψῃ ἡ ἀφρικανική γῆ καί ὁ οὐρανός νά δεχθῇ τό ἄγιό του πνεῦμα. "Ομως χάρηκε ἡ καρδιά μου, διότι τό ἔργο του ἦταν πραγματικό, τοῦ Χριστοῦ καί δέν χάθηκε.

"Οταν κάνεις ἔνα ἔργο προσωπικό, θά κρατήσῃ μερικά χρόνια, θά χαθῇ. 'Ο π. Χαρίτων ὅμως, πίστευε πάντα καί είχε ἐλπίδα στό Θεό, γι' αὐτό καί ἔμεινε τό ἔργο του. Ἐθαύμασα τόν γέροντα τόν νῦν Μητροπολίτη π. Ἰγνάτιο, τόν ὅποιο ὄνομάζω παπποῦν, καί ἀετό, διότι παρ' ὅλη τήν ἡλικία του -καί ζήσαμε τό θαῦμα πού ἔζησε ἀπό τό ἀεροπορικό δυστύχημα- συνεχίζει σάν πνευματικό του παιδί αὐτό τό τεράστιο ἔργο.

Παιδιά μου, θέλω νά ξέρετε ὅτι τό Κονγκό, ὅπου ἦταν ὁ π. Χαρίτων, ἔχει ἔκτασις ὅσο ὀλόκληρη ἡ Εὐρώπη. Καί ὅλα τά κράτη τής Εύρωπης εἶναι μόνο τό Κονγκό. Τοῦ χρόνου πρώτα ὁ Θεός θά πάω στήν Κανάγκα καί θά γονατίσω νά προσκυνήσω στόν τάφο τοῦ π. Χαρίτωνος.

Συνάντησα καί ἔνα ἄλλο πνευματικό του παιδί, τόν π. Θεολόγο. Θεολόγε μου σ' εύχαριστώ. "Οταν ἥρθα σ' αὐτά τά μέρη τά ἀπέραντα στό Κονγκό Μπραζαβίλ, θυμάσαι πού περάσαμε μέ τόση δυσκολία αὐτό τό λασπωμένο ποτάμι καί θρεθήκαμε στό χώρο τό δικό σου. Ἐθαύμασα τίς Ἐκκλησίες, ἀλλά κυρίως τά Ὁρφανοτροφεῖα· γιά τά μικρά παι-

διά πού τό θράδυ θά θροῦνε ἔνα μέρος νά κουρνιάσουνε, γιατί εἶναι ἡ ἐλπίδα τής Ἀφρικῆς, ἡ ἐλπίδα τοῦ Πατριαρχείου.

Nικόλαέ μου, Πρόεδρέ μου, σ' εύχαριστῶ, γιατί δέν ξέχασες τόν Γέροντά σου, τίς συμβουλές του, τήν εὐχή του, τήν πῆρες στό φυλακτήριο τής καρδιᾶς σου. Καί ἐνώ εἶσαι λαϊκός στήν Πάτρα ἔκανες ἔνα μεγάλο πράγμα ἐκεῖ μιά ἀδελφότητα, γιά νά θοηθῆς ὅχι μόνο τό Κονγκό, ἀλλά καί τήν ιεραποστολή. Ζητιάνοι τής ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ χτυπήσαμε τήν πόρτα σου οἱ Μητροπολίτες, οἱ Ἐπίσκοποι τήν πόρτα τής ἀδελφότητας, τοῦ Συλλόγου. Σ' εύχαριστῶ πού πάντα μέ πολλή ἀγάπη μᾶς δεχθήκατε.

Hέλω, μιά πού ἡ θραδιά ἔχει περάσει, ν' ἀνοίξω τήν καρδιά μου καί νά πῶ ἔνα μεγάλο-μεγάλο εύχαριστῶ σέ σᾶς, Σεβασμιώτατε Γέροντα, γιατί ἐνθυμεῖσθε πόσες φορές ἥρθα καί σᾶς θρῆκα σάν Ποιμενάρχη Χανίων ἑδῶ, ὅταν ἐρχόμουν ἀπό τό Καμερούν. Εἴχαμε πάει πρός τίς Κάτω Καλύθες καί ὡρες ὀλόκληρες σᾶς ἔλεγα τίς ἀγωνίες μου, τί πρέπει νά κάνω, πῶς νά ξεκινήσω καί θυμᾶμαι μέ πόση ἀγάπη μᾶς θοηθήσατε καί μᾶς θοηθᾶτε. Είσαστε ἀπό τούς λίγους ιεράρχας πού πιστέψατε, ὅτι τό κέντρο τής Ὁρθοδοξίας δέν εἶναι μόνο ἡ Ἑλλάδα, δέν εἶναι μόνο ἡ Κρήτη, εἶναι ἡ ὅλη παγκόσμια Ὁρθοδοξία. Καί μᾶς θοηθήσατε μέ πολλή πολλή ἀγάπη.

S' εύχαριστῶ, ἀδελφέ μου Δαμασκηνέ, γιατί ξέρω, ὅτι ἀγαπᾶς τήν ιεραποστολή καί σάν νέος Ποιμενάρχης θά θοηθήσης σ' αὐτό τό ἔργο μας τό σπουδαῖο, διότι ἀπό τίς 54 χώρες τής Ἀφρικής; Ἡδη στίς 46 ἔχομε πολύ δυνατές ιεραποστολές.

Eπιτρέψατέ μου, θλέπω ἀπέναντί μου ἔνα σεπτό ιεράρχη. Σεβασμιώτατε Γέροντά μου Νεκτάριε, θέλω νά σᾶς πῶ σ' αὐτή τήν ὅμορφη θραδιά, ἔνα μεγάλο εύχαριστῶ. Θυμᾶσθε, Γέροντα, πάροικος καί παρεπίδημος ξεκινοῦσα γιά τήν μακρινή Ούκρανία καί σεῖς μέ σκεφθήκατε καί μέ θοηθήσατε μέ δύο τιμημένους ιεράρχας, Φιλαδελφείας Βαρθολομαῖο καί τόν Ιωακείμ. Σᾶς εύχαριστῶ, γιατί πρώτος ἐσεῖς μοῦ εἶχατε μιλήσεις γιά τό Κονγκό. Εἶχατε πάει τότε μέ τόν π. Ἀμφιλόχιο Τσούκο καί σ' αὐτά τά δύσκολα χρόνια σ' αὐτόν τόν ἄγιο ἄνθρωπο τόν π. Χαρίτωνα. "Οχι ὡς ὁ Πάπας καί Πατριάρχης, ὅχι ὡς ὁ δέκατος καί τρίτος τῶν Αποστόλων, ὅχι ὡς κριτής τής Οἰκουμένης, ἀλλά σάν ταπεινός κληρικός Κρητικός θά σᾶς πῶ, Γέροντα ἔνα μεγάλο, μεγάλο εύχαριστῶ, γι' αὐτά πού κάνατε γιά μένα σέ δύσκολους χώρους καί χρόνους.

Ο Μακαριωτάτος Πατριάρχης
ἀποκαλύπτει τό μνημεῖο.

σις, είναι ή ὅμορφη πόλις πού ἀγάπησε ὁ βασιλιάς Ἀλέξανδρος, είναι τό σύμβολο τοῦ Μάρκου, είναι ὁ Ἰωάννης ὁ Ἐλεήμων πού ἐλεεῖ μέ τήν προσευχή του, ἡ Αἰκατερίνη, ἡ μεγάλη Ἁγία μας, είναι ἡ αὐρα ἀπό τήν ἔρημο τῆς Αἰγύπτου, τήν Νιτρία, ἀπό τήν Μαρεώτιδα λίμνη τῶν ὁσίων Πατέρων, είναι τό ἐνδοξὸν παρελθόν, ἀλλά τό ἐλπιδοφόρο μέλλον είναι ἡ Ἀφρική μας, είστε σεῖς, παιδιά μου, καὶ κάθε φορά πού βρίσκομαι κοντά σᾶς χαίρεται ἡ καρδιά μου, γιατί τό ἔργο τῆς Ἱεραποστολῆς προχωρεῖ.

Tελειώνοντας δέν θέλω τίποτα ἄλλο, ἀλλὰ μιά πού βρεθήκαμε στὸν ἄγιο Χαράλαμπο, θέλω τήν προσευχή σας. "Οπις σᾶς εἶπα, ἥρθα ἔχθες νά δῶ λιγάκι τούς δικούς μου, νά συναντήσω πρόσωπο μέ πρόσωπο, αὐτό πού εἴχαμε διδαχθεῖ, ἀγαπητέ μου Ἀλέξανδρε Παπαδρέ, κάποτε στήν Ἀκαδημία, δτι μεγαλύτερη εύλογία τοῦ Θεοῦ, Πρόεδρό μου είναι νά βλέπη ὁ ἔνας πρόσωπο μέ πρόσωπο τόν ἄλλο. Αύτός είναι ὁ Παράδεισος. Ἐνώ ἡ κόλασις είναι νά μήν μπορῇ νά δῆ ὁ ἔνας τόν ἄλλο. Καὶ σήμερα ζοῦμε τόν Παράδεισο αὐτό, γιατί σᾶς βλέπω πρόσωπο μέ πρόσωπο. Μετά ἀπό λίγο θά σᾶς ἀποχαιρετήσω, θά ξαναφύγω γιά τήν Ἀλεξάνδρεια, θά φύγω γιά τήν Ἱεραποστολή στήν Ἀφρική.

"Ομως μέσα στήν καρδιά μου παίρνω τήν εύχή τοῦ γέροντος π. Χαρίτωνος.

S' εὐχαριστοῦμε, γέροντα, παληκάρι ἑκίνησες ἀπ' αὐτό τό χωριό, ἔζησες τόν μεγάλο σταυρό πού λέγεται ξενιτειά, ἀλλά ἔφόσον ἀγάπησες τόν Χριστό, σήκωσες αὐτό τόν Σταυρό, καὶ τό Φῶς, ἡ ἐλπίδα καὶ ἡ εἰρήνη βασιλεύει στήν Ἀφρική. Θά πάρουμε πάλι, Νικόλαέ μου, καμπάνες, θά τίς τοποθετήσουμε, ὅπως σύνηθίζουμε στά καμπαναριά. Καί θυμᾶσαι τή χαρά μας π. Θεολόγε, ὅταν μέ καλεῖς μέ τό σχοινί νά χτυπήσω πρώτη φορά τήν καμπάνα. Ο ἥχος αὐτός θά ἀκουστή στά πέρατα, θά φτάσῃ μέχρι τόν ούρανό καὶ ἡ ψυχή τοῦ π. Χαρίτωνος θά ἀγάλλεται καὶ θά μᾶς δίνη τό ἔναυσμα: ναί, παιδιά μου, χτυπάτε τίς καμπάνες, γιατί ἡ Ἀφρική είναι ἡ "Ηπειρος τοῦ μέλλοντος, τό σταυροδρόμι πού θά κριθῇ ὁ κόσμος: Είναι ὁ χῶρος πού πρέπει νά βασιλεύσῃ ἡ εἰρήνη, ἡ δικαιούσην καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ.

S' εθασμιώτατε, γι' αὐτό τό ὡραῖο μέρος, τήν ἔκκλησία τοῦ Ἅγιου Χαραλάμπους, παρεκάλεσα τούς μοναχούς ἀπό τήν ἔρημο τῆς Νιτρίας νά μοῦ ἐτοιμάσουν ἔνα σταυρό καὶ θέλω νά τόν προσφέρω γιά τόν "Ἄγιο Χαράλαμπο, διότι είναι τό σύμβολο τῆς ἀγάπης, τό σύμβολο τῆς θυσίας καὶ θέλω νά τό ἔχουν ἐδῶ, γιά νά θυμοῦνται ὅτι κάποτε ἀπό ἐδῶ πέρασε Θεόδωρος Β' Πάπας καὶ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης Ἀφρικῆς.

Pρόεδρέ μου κύριε Μητσοτάκη, σᾶς εὐχαριστῶ, γιά ὅσα κάνατε καὶ γιατί ἔνα ἀπό τά παιδιά σας, ἡ Ἀλεξάνδρα πίστεψε σ' αὐτόν τόν θεσμό τό μεγάλο γιά τήν Ἀφρική. Θαυμάζω αὐτό τό μεγάλο ἔργο πού κάνει γιατί ἀγαπᾶ, ὅπως ἀπό σᾶς ἔμαθε, τόν φτωχό, τόν ταπεινό ἄνθρωπο.

Θέλω νά πῶ σε ὅλους σας ἔνα μεγάλο εὐχαριστῶ, γιατί είχατε αὐτήν τήν καλωσύνη τῆς καρδιᾶς νά ἔρθετε ἀπόψε, νά γίνουμε ὅλοι μαζί μία οίκογένεια καὶ κυρίως νά συγκινηθῇ ἡ καρδιά μας. "Οταν ἀκούσαμε, παιδιά μου, ἀπό σᾶς τά ὡραῖα ἀσματα καὶ τά τραγούδια. Τοῦ χρόνου πρῶτα ὁ Θεός θά ῥθῶ κοντά σας νά πάω στήν Κανάνγκα καὶ νά γονατίσω στόν τόπο τοῦ π. Χαρίτωνος. Μετά πρέπει νά πάω στόν Ἐπίσκοπό μας, τόν Μελέτιο, γιά νά τιμήσουμε τόν ἄλλο μας Ἱεραπόστολο τόν π. Κοσμᾶ, καὶ συνεχώς νά πορεύωμαι, παιδιά μου, γιατί ὅπως λέω καὶ στήν Ἱερά Σύνοδο, ἐσεῖς είστε τό μέλλον τοῦ Πατριαρχείου. Στήν Ἀλεξάνδρεια μας είναι ἡ παράδο-

Μετά τά άποκαλυπτήρια μία τρυφερή και συγκινητική στιγμή που δηλώνει τά ψυχικά χαρίσματα τοῦ Πατριάρχη.

‘Ο Πατριάρχης δέχεται τά συγχαρητήρια ἀπό τόν Πρόεδρο πρώην Πρωθυπουργό κ. Κων. Μητσοτάκη.

Πλήθη πιστῶν ἀπό τή γύνω περιφέση καί νά τιμήσουν τόν π. Χαρία, «καλῶς ἥλθατε».

‘Ο Πατριάρχης μέ νέους ἀπό τήν

πυνέρδευσαν στό προσάύλιο του Ι. Ναοῦ Ἀγίου Χαραλάμπους Παλαιλωνίου γιά νά ύποδεχθοῦν τόν Πατριάρχη μοναχές τῆς Ι. Μονῆς Χρυσοπηγῆς πού ἀγιογράφησαν τόν Ναό κατασκεύασαν καὶ τό ἀεροπλανώ μέ τό
άνγκα τοῦ Κογκό.

'Ο Πατριάρχης συνομιλεῖ ἐγκάρδια μέ τόν π. Θεολόγο. Στό μέσον
ό ἄνηψιός τοῦ π. Χαρίτωνος κ. Κώστας Μποτωνάκης.

Τό κατάκομο ἀγιογραφών εισεργειό
τοῦ Ι. Ναοῦ Ζωοδόχου Πηγῆς.

«Ποῦ βρίσκομαι;»

Ο Ι. Ναός τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς
Μπαντζανγκούνγκου.

Στήν Μπάνζα-Νγουγού τοῦ Κονγκό μέ δωρεές ἔλληνα
ἐκπαιδευτικοῦ χτίστηκε ἔνας Ναός.

Μεγάλος, ὡραῖος, ἐντυπωσιακός.

Πήγαμε μ' ἔνα συνεργεῖο γιά
νά στήσουμε τό τέμπλο τοῦ Ἱεροῦ.
«Φιλοκαλοῦμεν μετ' εὔτελείας...»,
ἀλλά ἂς μᾶς ἐπιτραπῆ νά ποῦμε
ὅτι κάτι καλό γίνεται.

Ο Ναός «ντύθηκε» καί μέ
ἀγιογραφίες Βυζαντινῆς τέχνης,
κλασικές. Σοῦ δίνεται ἡ αἰσθησις,
ὅτι μπαίνεις σέ Ναό παλαιοῦ μονα-
στηριοῦ, πού τόν ἀγιογράφησε
ἄριστος ἀγιογράφος περασμένων
αιώνων.

Μπήκε, λοιπόν, ἀπό περιέργεια
μᾶλλον, μία Εύρωπαία. «Ἄλλοι μοῦ
ἔλεγαν ὅτι ἦταν Γαλλίδα καί ἄλλοι
ὅτι ἦταν Βελγίδα. (ἀδιάφορο).

Ξέμεινε ἡ γυναικά. Καί τόπε
φωναχτά, πού τήν ἀκουσαν
ἔκεινοι, πού μοῦ τά ἔλεγαν.

—“Α! ποῦ βρίσκομαι; στή γῆ ἢ
στόν οὐρανό; Σᾶς παρακαλῶ ἐπι-
τρέψτε μου σέ μιά γωνιά τοῦ Ναοῦ
νά προσευχηθῶ!

‘Αδύνατη, ἀνυπέρβλητη, Βυζα-
ντινή ἀγιογραφία!

Πραγματικά συγκινεῖ, εύαισθη-
τοποιεῖ, κατανύσσει, καλλιεργεῖ
εύσέβεια, ίστορεῖ, θεολογεῖ...
ἀντέχει στό χρόνο, ἀνταγωνίζεται
τή φθορά τοῦ χρόνου καί τήν νικᾷ! Θαυμάζεται
ἀπό ἀσπρους καί ἀπό μαύρους. Σάν τόν χρυσό πού
ἔχει παντοῦ καί πάντοτε τήν ἀξία του!

† ο Κ.Α.Ι.

Στά άναπηρικά καρότσια τής Αφρικής

Ό Παισιος ένα νεοφύτιστο παληκάρι βαπτίσθηκε τό Πάσχα. Παρ' όλο πού δέν είναι μεγαλόσωμος κάθε πρωΐ τόν έβλεπα νά φθάνη στήν Άγια Ειρήνη στό Ντολιζί, σπρώχνοντας τό άναπηρικό καρότσι του Θωμᾶ (δάρω τού «Πρωτοκλήτου») στής άνηφοριές και κατηφοριές πού όδηγούν στήν Έκκλησία. Ήταν άπο τούς πρώτους στόν όρθρο και όπως και οι άλλοι έργατες μας ξεκινούσε μέ προσευχή, συμμετέχοντας στόν όρθρο, και μέ τήν άπόλυτην άρχιζε τήν έργασία κτίζοντας τό σχολείο μας. Τό ίδιο και ό Θωμᾶς σέρνοντας κυριολεκτικά τά άτροφικά ποδαράκια του έπαιρνε τό μεροκάματό του σάν βοηθός τού σιδερά φτιάχνοντας τούς όπλισμούς τού κτηρίου.

Ό Παισιος λοιπόν, άπο τούς καλούς ποδοσφαιριστές τής διμάδας τής έκκλησίας μας, ήλθε μία ήμέρα τόν Ιούλιο κλαίγοντας άπο τούς πόνους νά μέ δή. Ανέλαβε ή διευθύντρια τού όρφανοτροφείου μας, ή κ. Δωροθέα, φύλαξ ἄγγελος ὅλων τῶν παιδιῶν, νά τόν πάη μέ ένα ταξί στό γιατρό. Οξεία σκωληκοειδίτης, ἐπρεπε νά έγχειριστή ἐπειγόντως. Τό πλέον ἐπείγον όμως ήταν νά προπληρωθή ό χειροῦργος και ἔται ἐσπευσα στό παλαιό κεντρικό νοσοκομείο μέ τά χρήματα. Ό Παισιος περίμενε μέσα στό χειρουργείο. Ή έγχειρησι πέτυχε. Γιά όποιονδήποτε Εύρωπαϊ οι συνθήκες στούς χώρους τού νοσοκομείου ήταν παραπάνω άπο ἀθλιες: τοῖχοι λερωμένοι, ἵχνος ἀντισηψίας, παράθυρα χωρίς τζάμια... Άφού ἔμεινε μία ήμέρα σέ έναν θρώματο θάλαμο τού χειρουργείου, μετά τόν έβαλαν σέ ένα δωμάτιο μέ τέσσερα κρεβάτια κολλητά άνα δύο σέ μιά πτέρυγα μέ τίς ίδιες συνθήκες. «Ενα σεντονάκι πού τού δώσαμε άπο τό όρφανοτροφείο ήταν τό μόνο πού κάλυπτε τό

σφουγγάρινο γυμνό στρώμα. Υπέφερε και πονούσε. Κανείς γιατρός, κανείς νοσοκόμος. Μιά μαϊά άπό γειτονική πτέρυγα τού έδωσε μιά συνταγή γιά παυσίπονα και τού ἄλλαξε τό τραῦμα. Δίπλα τού παραστέκόταν ή γυναίκα του και κάτω στό πάτωμα σέ μιά ψάθια κοιμόνταν τά δύο παιδάκια του. Τούς ζοῦσε μέ τά 4 ευρώ πού ἔπαιρνε κάθε ήμέρα στήν οίκοδομή -και πού θά τού λείψουν τώρα πού είναι στήν άνάρρωσι. Στό νοσοκομείο δέν ύπηρχε καμμιά έξυπηρέτησι. Τό φαγητό τῶν άσθενῶν τό μα-

Γιά τό άνωτηριασμένο παιδί
ἄνοιξε ένας νέος δρόμος!

Η Όρθοδοξος Έκκλησία τό άγκάλιασε...

γειτρέύουν οι συγγενεῖς στήν αύλη μέ κάρβουνα. 'Επισκεπτόμουν τόν Παΐσιο, όσο ήμουν στήν πόλι τους. Μολύνθηκε τό τραῦμα καί χρειάσθηκε νά ξαναγίνη έπεμβασι. Δόξα τῷ Θεῷ ἔγινε καλά.

Στόν ἑξατερικό διάδρομο τοῦ νοσοκομείου, μπροστά στό δωμάτιο τοῦ Παΐσιου εἶδα ἔνα παιδί ἀκρωτηριασμένο καί τό πόνεσα. Εἶχε καί τά δύο του πόδια κομμένα πάνω ἀπό τό γόνατο. Καθόταν καί ἔπαιζε ἔνα ἐπιτραπέζιο παιχνίδι. Τόν ξαναείδα τήν ἄλλη ἡμέρα πού ἦταν μόνος του σέ ἔνα παλαιό ἀναπηρικό καρότσι. Τοῦ μίλησα καί μοῦ εἴπε τήν ἴστορία του. Εἶναι δεκαέξι χρονῶν καί τόν λένε Φαλῆ. Ταξίδευε στό κατάμεστο τραίνο καί καθόταν κοντά στήν πόρτα πού συνέδετε τά βαγόνια. "Ἐνας χωροφύλακας περνώντας τόν ἐσπρωξε δυνατά ἔξω ρίχνοντάς τον ἐπάνω στίς ράγες. Τό τραίνο ἦταν σέ κίνησι καί τοῦ ἔκοψε καί τά δύο πόδια. Οι σιδηροδρομικοί τόν πῆραν στό νοσοκομεῖο καί ἀνέλαβαν τά ἔξοδά του χωρίς καμμία ἄλλη φροντίδα. Ἡ καταγωγή του ἀπό τό Pointe Noire ὅπου ζοῦσε σέ μιά φτωχογειτονιά μέ τόν παντρεμένο ἀδελφό του. 'Εκείνος δέν είχε τά χρήματα (10 ευρώ) ούτε γιά τό είσιτηριο νά ἔλθῃ νά βοηθήσῃ. Τοῦ ἔδωσα μιά μικρή βοήθεια καί τήν διεύθυνσι τής ἐκκλησίας μας στό Pointe Noire.

'Από τότε θυμάμαι πάντα τό βλέμμα του. 'Αφ'

ὅτου ἔφυγα δύο φορές τοῦ ἔστειλα ξανά βοήθεια μέ ἔναν ποδοσφαιριστή, ἀπό τά παιδιά μας, ὥστε νά βοηθηθῇ καί ὁ ἴδιος διξάζοντας τόν Θεό γιά τά δυνατά πόδια πού τοῦ ἔδωσε.

Τί μποροῦμε νά κάνουμε γιά τόν Φαλῆ, ἔνα δεκαεξάχρονο παλικάρι μέ κομμένα τά φτερά; Τί μπορεῖ νά ἀπαλύνη τόν πόνο του;

'Ο Φαλῆς εἶναι μιά ἐνσάρκωσι τῆς Ἀφρικῆς. Καρτερία μέσα στήν ὀδύνη καί τήν φτώχεια. Στά μάτια του λάμπει ἡ ὑπομονή ἀλλά καί τό παράπονο. 'Ο Κύριος μᾶς τόν ὑπέδειξε γιά νά τοῦ δωρήσουμε τήν Ἀγάπη καί τήν Ἐλπίδα Του.

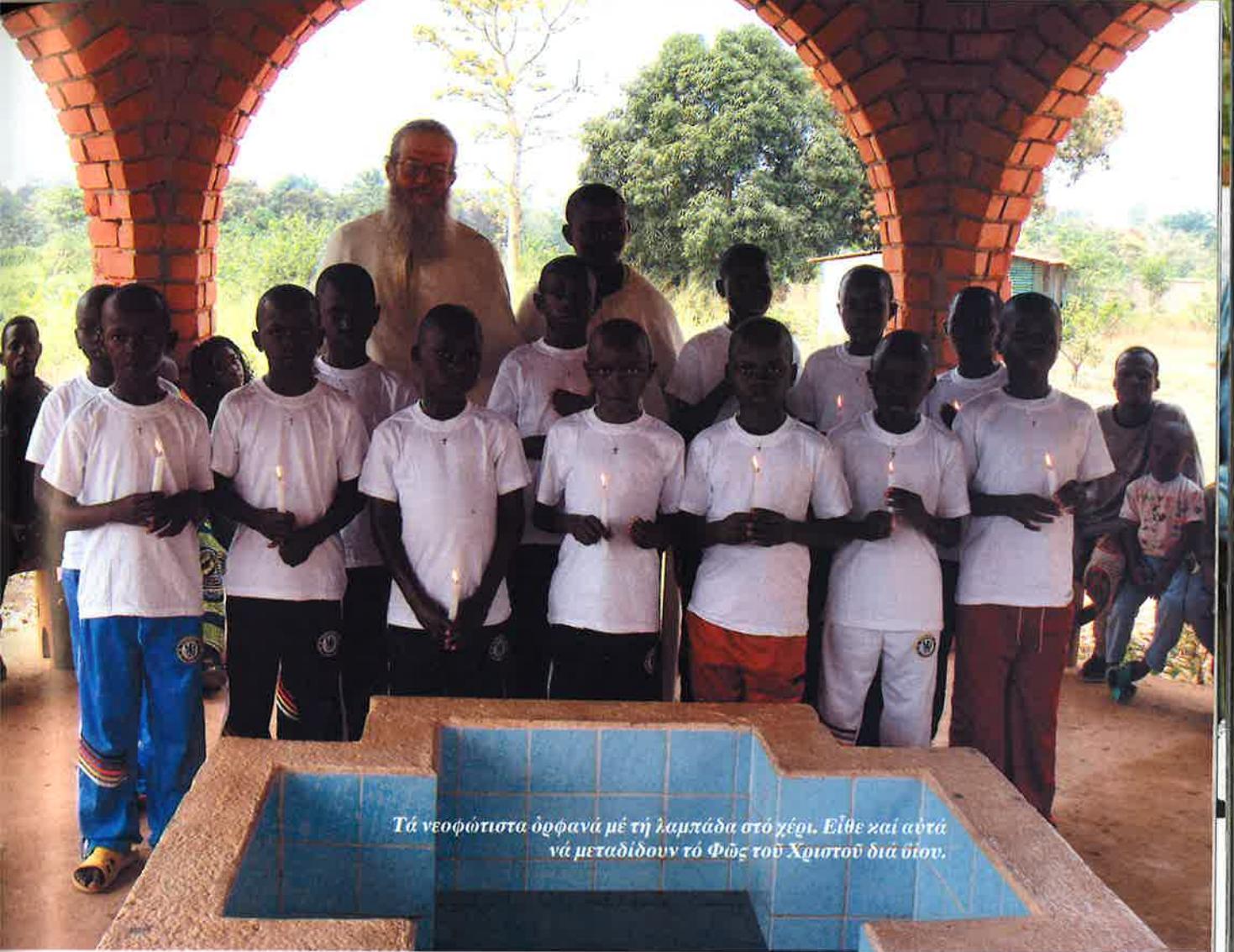
Ιερομόναχος Θεολόγος

Υ.Γ. 'Ο «ΠΡΩΤΟΚΛΗΤΟΣ» διέθεσε δωρεά τοῦ κ. Θεοδ. Τζίμα καί ἀγοράστηκε ἔνα ἀναπηρικό «ποδήλατο» πού εἶναι χειροκίνητο καί ἔνα ἀπλό ἀναπηρικό καρότσι γιά ἐσωτερικούς χώρους. 'Ηδη ὁ νεαρός πήρε τά δώρα του καί με πολύ χαρά κινεῖται μέσα στήν πόλι μόνος του κάτι πού ἔστερείτο.

Ό π. Θεολόγος κάνει κάποιες σκέψεις μήπως μπορέσει μέσω φιλανθρωπικών ὀργανώσεων τῆς Ἀγγλίας νά τόν στείλη ἐκεī, γιά νά τοῦ βάλουν τεχνικά μέλη. **Μακάρι** νά μπορέση νά ύλοποιηθῇ αὐτή ἡ σκέψης καί νά στάθῃ στά πόδια του αὐτό τό νέο παιδί.

Τά παιδιά τοῦ 'Ορφανοτροφείου στόν ἵσκιο τοῦ δένδρου παρακολουθοῦν μαθήματα.

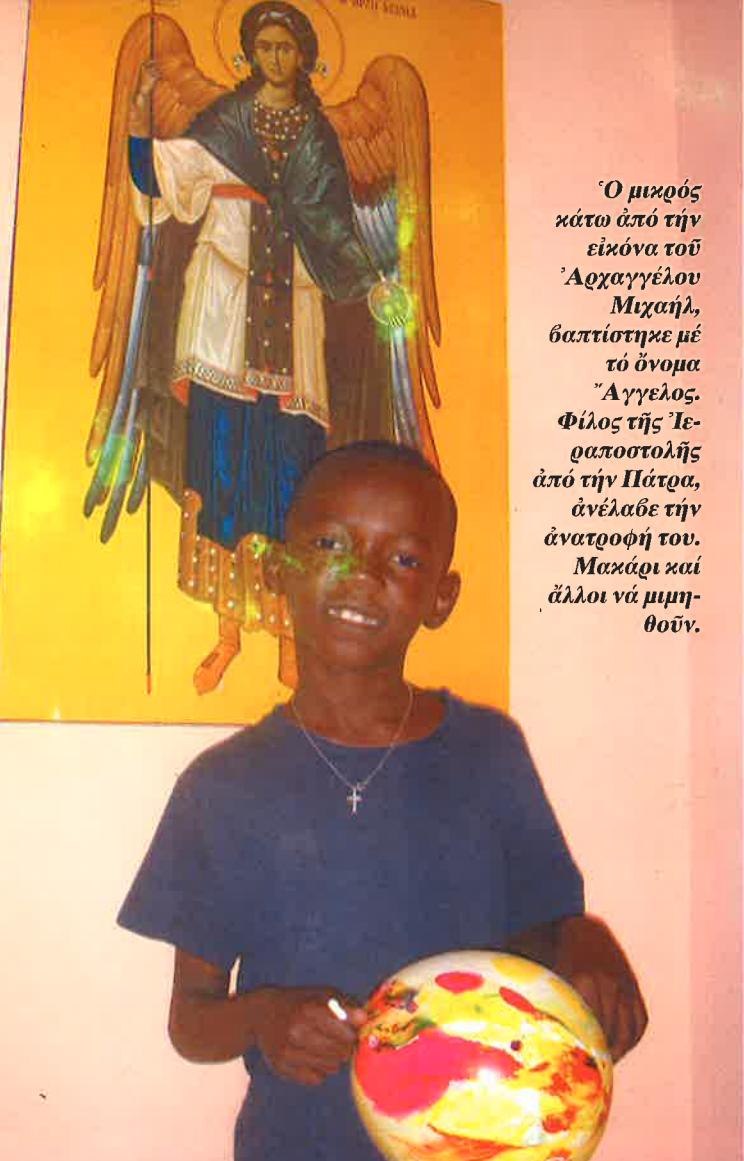
Τά νεοφόπιστα όρφανά μέ τή λαμπάδα στό χέρι. Είθε και αντά νά μεταδίδουν τό Φῶς τού Χριστού διά σίου.

Γιορτή στό 'Ορφανοτροφεῖο μας

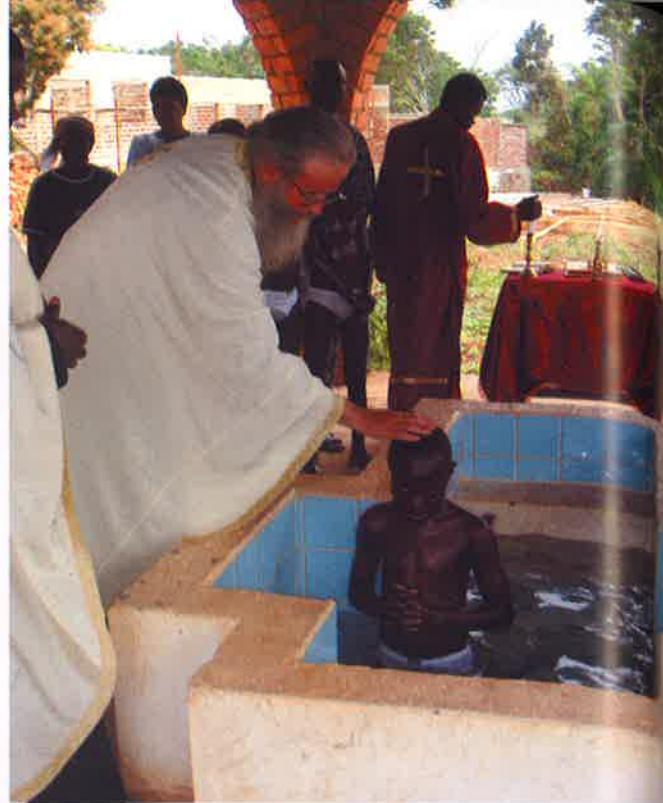
"Οποτε πηγαίνω στό Dolisie, μένω σέ ένα δωματιάκι δίπλα στό 'Ορφανοτροφεῖο. Συχνά άκούω ψαλμωδίες άπό τίς άγγελικές φωνές τών μικρών. Ό ναός τής Αγίας Ειρήνης, πού είναι δίπλα, τούς δίνει τήν εύκαιριά νά παρακολουθοῦν μέ προσήλωσι τίς άκολουθίες, άλλα κυρίως νά μαθαίνουν, νά άντιγράφουν και νά συνοδεύουν τούς ψάλτες ή τήν χορωδία.

Τά όρφανά μᾶς ζήτησαν άπό μόνα τους νά βαπτισθοῦν. Ό Σεβασμιώτατος έδωσε τήν εύλογία του. Πήραμε έπισης τήν ἔγκρισι τών κηδεμόνων τους. Μέ τήν διεύθυνσι τοῦ όρφανοτροφείου άποφασίσαμε νά βαπτίσουμε μόνον τά μεγάλα και άπό

αύτά οσα ήσαν σέ θέσι νά παρακολουθήσουν τήν κατήχησι. Παλαιός κατηχητής ό Άλεξανδρος, ύπαλληλος τοῦ όρφανοτροφείου και άναγνώστης, άνέλαβε τήν προετοιμασία τους. Βαπτίσθηκαν δέκα τρία παιδιά: δώδεκα, ένδεκα και δέκα χρονῶν τήν 17ην Ιουλίου. Τά όνόματά τους: Εύσταθιος, Ιωάννης, Δημήτριος, Βασίλειος, Νικόλαος, Χρήστος, Κύριλλος, Αθανάσιος, Αγγελος, Χαρίτων, Γαβριήλ, Μιχαήλ και Στέφανος, κατά ήλικιαν άρχιζοντας άπό τόν μεγαλύτερο. "Ελαμπαν τά μάτια τους άπό τήν χαρά. "Ελαμπαν και τά πρόσωπά τους άπό τήν Θεία Χάρι. Γιορτή στό όρφανοτροφεῖο. Μεγαλύτερη γιορτή τήν Κυριακή πού λειτούργησα και μετάλα-

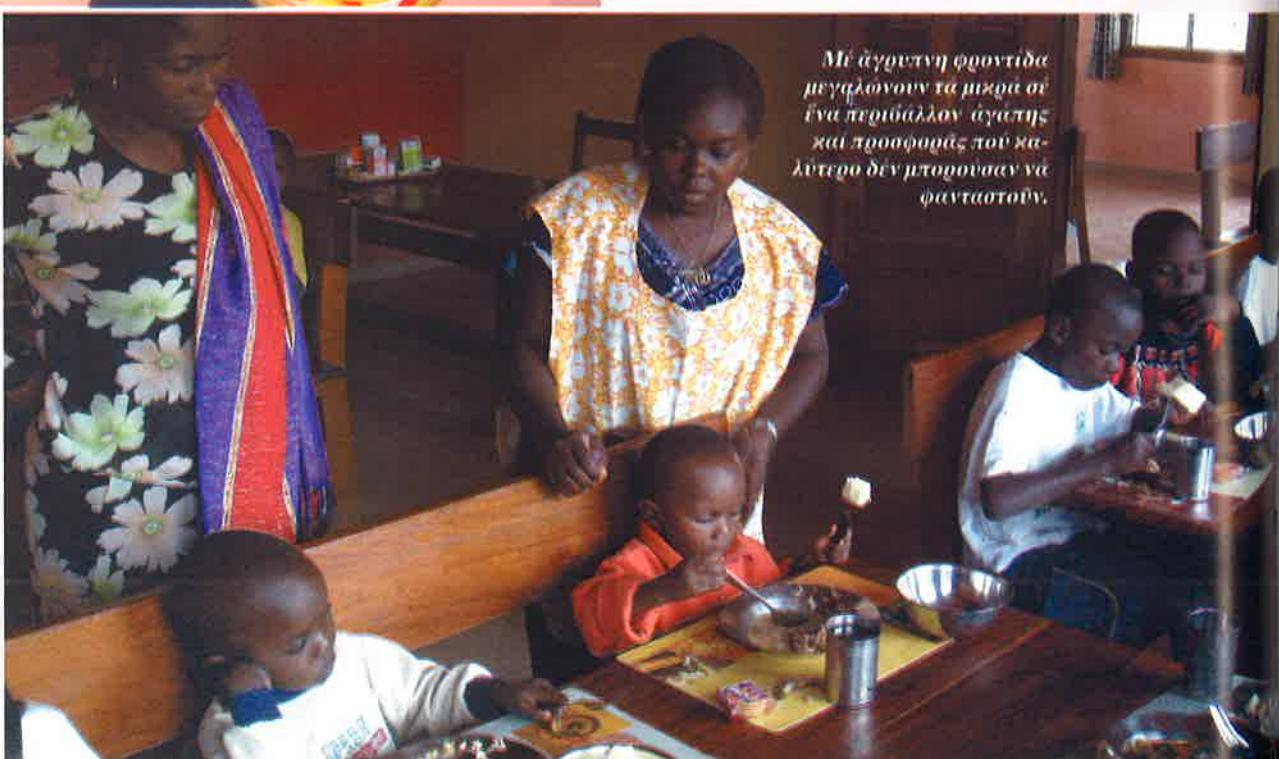

Ο μικρός
κάτω ἀπό τὴν
εἰκόνα τοῦ
Ἄρχαγγέλου
Μιχαήλ,
βαπτίστηκε μέ
το ὄνομα
Ἄγγελος.
Φίλος τῆς Ιε-
ραποστολῆς
ἀπό τὴν Πάτρα,
ἀνέλασθε τὴν
ἀνατροφή του.
Μακάρι καὶ
ἄλλοι νά μιη-
θοῦν.

Ένα άκομη παιδάκι μέσα στό βαπτιστήριο.

θαν Σῶμα καὶ Αἷμα Χριστοῦ. "Έχουν μάθει νά μήν ζη-
τούν. Αύτή τή φορά είχαν τήν ἄδεια καί ζήτησαν νά
διακονοῦν στό ιερό. Τό ἐπιθυμοῦσαν ἀπό καιρό. Κανονίσαμε μέ τούς διακονητές καί ἐναλλάξ ἀνά
δύο θά ἀναλάθουν ὑπηρεσία. "Αλλωστε τά περισσό-
τερα ἔχουν ἐκφράσει τό ὄνειρό τους νά γίνουν ιε-
ρεῖς. Προσευχόμαστε καί ἐμεῖς νά τούς εὐλογήση ὁ
Κύριος νά στελεχώσουν μελλοντικά τήν Ὁρθόδοξη
Ἐκκλησία τοῦ τόπου τους.

Ο Σεβ. Μητροπολίτης Κένυας κ. Μακάριος μέ θρανά της φυλής Μασάι.

Τέλος της Άκαδημαϊκής χρονιάς στήν Ιερά Μητρόπολι Κένυας

"Αλλες δραστηριότητες και περιοδείες τοῦ Σεβασμιώτατου Μητροπολίτου Κένυας κ. Μακαρίου Τηλλυρίδη.

Ο μήνας Μάϊος είναι πάντοτε ή περίοδος τῶν τελικῶν έξετάσεων καὶ τῆς προετοιμασίας γιά τὴν ἀποφοίτησι ἐκ τῶν διαφόρων ἐκπαιδευτικῶν ίδρυμάτων τῆς Ιερᾶς Μητροπόλεως Κένυας.

"Οπως ἀναφέραμεν καὶ σέ προηγούμενά μας σημειώματα καὶ κατά τὸν μήνα Μάιο ὁ Σεβασμιώτατος συνέχισε νά ἐπισκέπτεται προσφυγικούς καταυλισμούς καὶ στρατόπεδα, ὅπου ἔκαμε διανομή ρούχων, τροφίμων, κρεβατιών καὶ ἄλλων χρησίμων ἀντικειμένων πρός τοὺς ἐκτοπισθέντες.

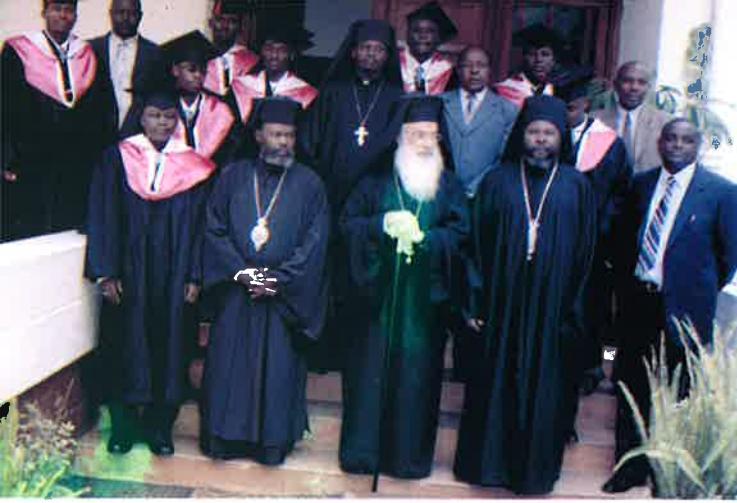
"Υστερα ἀπό πρόσκλησι τοῦ Ἀντιπροέδρου τῆς χώρας, ὁ ὄποιος ἐκτιμῶντας τὴν συμβολὴ τῆς Ὁρθοδόξου Ἑκκλησίας στήν ἀνακούφισι τῶν πασχόντων, κάλεσε τὸν Σεβασμιώτατο νά ἀναπέμπψῃ εὐχαριστήριον προσευχήν πρός τὸν Θεόν διὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν εἰρήνην καὶ ἀσφάλειαν εἰς τὴν Δημοκρατίαν τῆς Κένυας.

Στίς 17 Μαΐου 2008 ὁ Σεβασμιώτατος τέλεσε τὴν Θεία Λειτουργία στὸν ναό τῆς Πατριαρχικῆς Σχολῆς, ὅπου στὴ συνέχεια παρέστη καὶ μίλησε σὲ Εἰδικό Σεμινάριο γιά τὰ παιδιά πού ὑπηρετοῦν στό

Ιερό. Στήν ὁμιλία του ὁ Σεβασμιώτατος εὐχαρίστησε τὰ παιδιά τοῦ Ιεροῦ πού συγκεντρώθηκαν ἀπό τούς ναούς τῆς Ναϊρόμπης καὶ τῶν περιχώρων καὶ τούς ἔδωσε συμβουλές καὶ ὁδηγίες πῶς νά συμπεριφέρονται καὶ νά ὑπηρετοῦν μέσα στό Ιερό. Στό τέλος παρετέθη πλούσιο γεῦμα καὶ ὁ Σεβασμιώτατος διένειψε σ' ἓνα ἔκαστο παιδί ἀναμνηστικά δῶρα. Τὴν ἐπομένην ὁ Σεβασμιώτατος ἀνεχώρησε γιά τὴ Δυτική Κένυα. Καθ' ὅδόν ἐστάθμευσε στό Νακούρου. Ἐπεσκέφθηκε συνολικά 8 Ἀρχιεπισκοπικές περιφέρειες. Κάτα τὴ διάρκεια τῶν ποιμαντικῶν του ἐπισκέψεων ὁ Σεβασμιώτατος εἶχε συναντήσεις μέ ιερεῖς, κατηχητές, πρεσβυτέρες καὶ νέους.

Στίς 21 Μαΐου 2008 τέλεσε τὴ Θεία Λειτουργία στὸν Ιερό Ναό Παναγίας στό Ικόνι. Ἐπιστρέφοντας ἐπεσκέφθηκε τίς περιοχές Νιαντάρουα καὶ Ματιντίρι. Ἐπεσκέφθηκε Ναούς, Σχολεῖα καὶ Κλινικές.

Στίς 29 καὶ 30 Μαΐου 2008 λειτούργησε στὸν Ιερό Ναό τῆς Πατριαρχικῆς Σχολῆς. Τό μεσημέρι τῆς 30ῆς μαζί με τούς ιεροσπουδαστές ἀποφοίτους καὶ τοῦ Διδασκαλικοῦ Κολλεγίου παρέστη σέ γεῦμα

Oι όρχιερεις της Κένυας, Ούγκαντας και Μονάντζα με αποφοίτους της Πατριαρχικής Σχολής.

πού παρέθεσε διδακτορικό θέμα στην Ελλάδα.

Στίς 31 Μαΐου 2008 μετά τήν Θ. Λειτουργία πού τέλεσε στό Ναό της Πατριαρχικής Σχολής παρέστη στήν τελετή αποφοιτήσεως των μαθητών της Πατριαρχικής Σχολής, της Παιδαγωγικής Σχολής και της Σχολής Κοινωνικών Σπουδών.

Στήν τελετή παρέστησαν διδακτορικό θέμα στην Ελλάδα οι ιερείς Αρχιμανδρίτης Μουάνζας κ. Ιερώνυμος, ο άρχιμανδρίτης Α.Θ.Μ. του Πάπα και Πατριάρχου Αλεξανδρείας κ.κ. Θεοδώρου, ο Νούντσιο, ο Αντιπρόεδρος της Χώρας, Πρέσβεις των Ορθοδόξων Κρατών, Αρχές και Εξουσίες της περιοχής, ιερεῖς, βουλευτές, στρατιωτικοί κ.λ.π. και πλήθος κόσμου.

Στήν όμιλία του διδακτορικού θέματος εύχαριστησε τό Θεό που εύλογησε τόσο πλούσια και τήν φετινή άκαδημαϊκή χρονιά και κάλεσε τούς νέους αποφοίτους των έκπαιδευτηρίων της Μητροπόλεως νά συνεχίσουν τόν καλό τους άγωνα, όχι μόνο άκαδημαϊκά άλλα και πνευματικά, γιά νά φανοῦν χρήσιμοι στήν κοινωνία και τόν άνθρωπο.

Στόν χαιρετισμό του διδακτορικού θέματος εύχαριστησε τό Θεό που εύλογησε τόσο πλούσια και τήν φετινή άκαδημαϊκή χρονιά και κάλεσε τούς νέους αποφοίτους των έκπαιδευτηρίων της Μητροπόλεως Κένυας νά συνεχίσουν τόν καλό τους άγωνα, όχι μόνο άκαδημαϊκά άλλα και πνευματικά, γιά νά φανοῦν χρήσιμοι στήν κοινωνία και τόν άνθρωπο.

Ο Αντιπρόεδρος της χώρας Στέφανος Καλόντζο Μουσιόκα εύχαριστησε τίς προσπάθειες και τίς προοπτικές πού διαγράφει ή Ορθόδοξος Εκκλησία της Κένυας και εύχαριστησε γιά τήν μεγάλη και πρωτοποριακή συμμετοχή της Εκκλησίας στόν χώρο της παιδείας, ιατρικής, φιλανθρωπίας και εύαγγελισμού των φυλών της Κένυας.

Στίς 10 Ιουνίου 2008 διδακτορικό θέματος εύχαριστησε τό Θεό που εύλογησε τόσο πλούσια και τήν φετινή άκαδημαϊκή χρονιά και κάλεσε τούς νέους αποφοίτους των έκπαιδευτηρίων της Μητροπόλεως Κένυας νά συνεχίσουν τόν καλό τους άγωνα, όχι μόνο άκαδημαϊκά άλλα και πνευματικά, γιά νά φανοῦν χρήσιμοι στήν κοινωνία και τόν άνθρωπο.

Τό θράδυ άνεχώρησε γιά τό θράδυ Μέρου, όπου γιά δύο μέρες έπισκεψτόταν τήν περιοχή, όπου συναντούσε ιερεῖς και πιστούς.

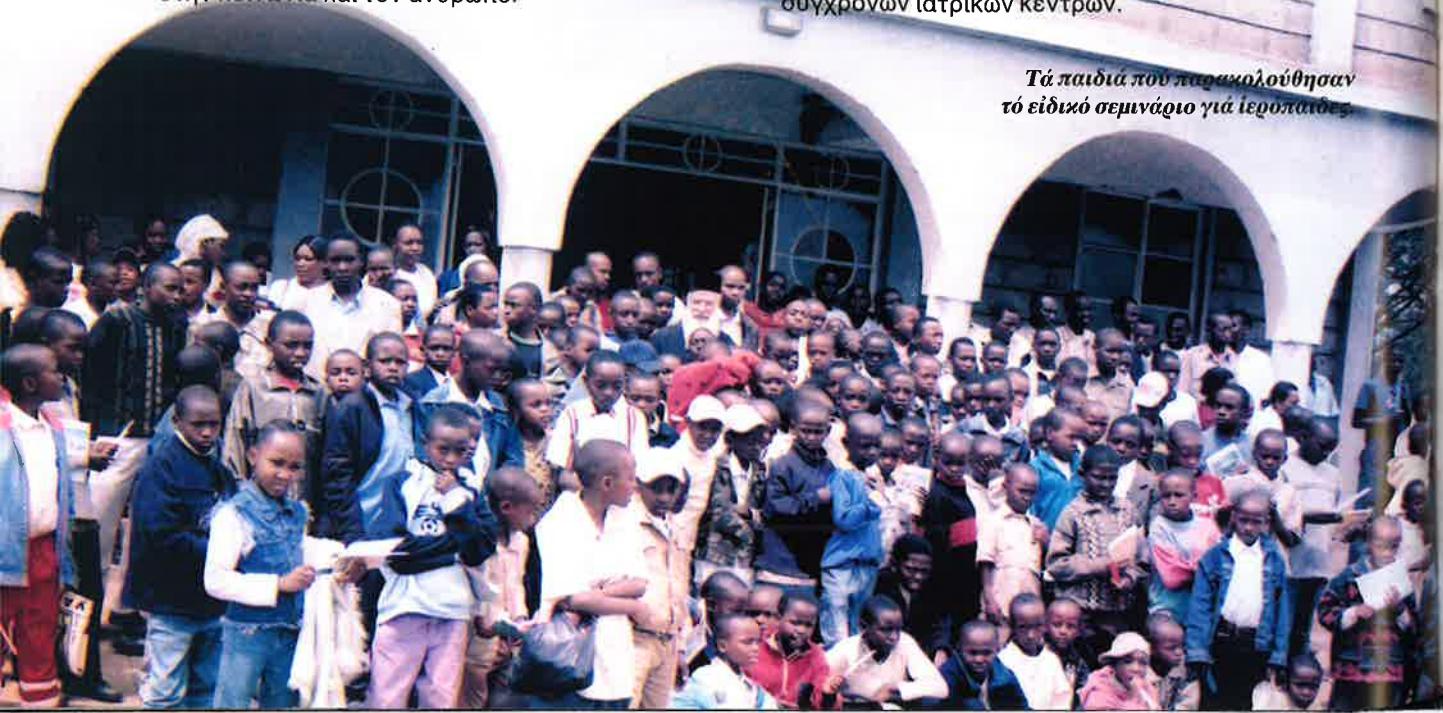
Στίς 12 Ιουνίου 2008 τό θράδυ έπισκεψτηκε τό Ορθόδοξο Ορφανοτροφείο στό Νυέρι, πού εύρισκεται στούς πρόποδες του θράδυ Κένυα, όπου διένειμε πρός τά παιδιά ρουχισμό και παιγνίδια.

Τήν έπομένη εύχαριστησε τήν περιοχή Νακούρου.

Στίς 14 Ιουνίου 2008 μετά τήν Θ. Λειτουργία, τήν όποια τέλεσε στό ναό της Πατριαρχικής Σχολής, έτελεσε διδακτορικό θέματος ομαδικές βαπτίσεις στό μεγάλο βαπτιστήριο του Ορθοδόξου Κέντρου της Ιεραποστολής.

Τήν Κυριακή της Πεντηκοστής λειτούργησε και κήρυξε και προέστη τού Εσπερινού της γονυκλίσιας στόν Καθεδρικό Ναό τών Αγίων Αναργύρων Ναϊρόμπης. Στή συνέχεια έπισκεψτηκε τίς ένορίες Αγ. Γεωργίου Κιμπήρας και Αγ. Χριστοφόρου Ρογκάι, όπου είδεν τίς έργασίες οικοδομής δύο ύπερουγχρονών ιατρικών κέντρων.

*Τά παιδιά που λαμπερούθησαν
τό ειδικό σεμινάριο γιά ιεροτάξια.*

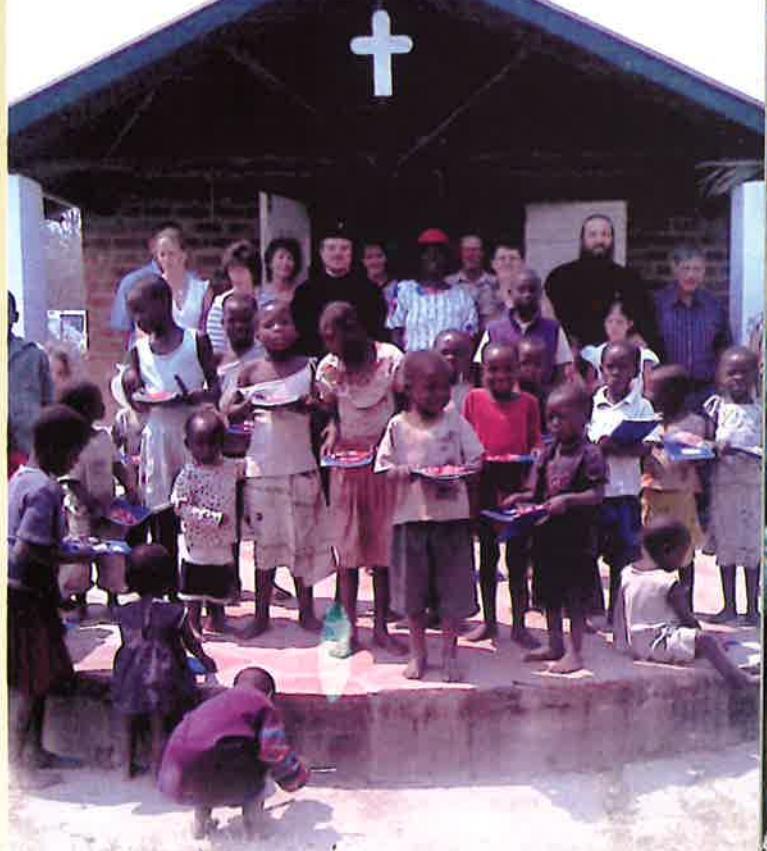

Ποιμαντική έπισκεψη στό Μαλάουϊ

Μέ τίς εύχές και τίς εύλογίες τῆς Α.Θ.Μ. τοῦ Πάπα καὶ Πατριάρχη Ἀλεξανδρείας καὶ πάτης Ἀφρικῆς κ.κ. Θεοδώρου Β', τὸ διάστημα ἀπό 31 Μαΐου μέχρι 4 Ἰουνίου ἐ.ἔ. ἐπισκέφθηκα τό Μαλάουϊ, πρώην Νυαζυλάνδη, μία ἀπό τίς 4 χῶρες τῆς δικαιοδοσίας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ζιμπάμπουε. Στό Μαλάουϊ ἐργάζεται Ἱεραποστολικά ἐδῶ καὶ δύο χρόνια ὁ π. Ἐρμόλαος Ἰατροῦ, μέ τίς εύχές καὶ τήν ἄδεια τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μυτιλήνης κ. Ἰακώθου καὶ τήν ἔγκρισι τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἑκκλησίας τῆς Ἐλλάδος. Παράλληλα, ὁ π. Ἐρμόλαος εἶναι διδάσκαλος καὶ ὑπεύθυνος τοῦ Ἑλληνικοῦ Σχολείου στό Μαλάουϊ. Ἐδῶ, θά πρέπη νά τονίσουμε ὅτι τό Ὅπουργειο Παιδείας τῆς Ἐλλάδος δέν ξεχνάει ποτέ τόν ἀπόδημο Ἐλληνα καὶ πάντα φροντίζει νά ὑπάρχῃ ἔνας δάσκαλος σέ κάθε παροικία γιά νά διδάσκῃ τήν Ἐλληνική γλώσσα στά Ἐλληνόπουλα. Μέ πνεῦμα αὐτοθυσίας καὶ προσφορᾶς ὁ π. Ἐρμόλαος μαζί μέ τήν πρεσβυτέρα Χρυσάνθη καὶ τά τέσσερα χαριτωμένα παιδιά του, ἐργάζεται καθημερινά γιά νά λάμψη τό φῶς τῆς Ὁρθοδοξίας στό μακρινό Μαλάουϊ.

Στόν Καθεδρικό Ναό τοῦ Ἀγίου Νεκταρίου τό ἀπόγευμα τοῦ Σαββάτου 31 Μαΐου ἐ.ἔ. τελέσαμε τήν Ἀκολουθία τοῦ Ἑσπερινοῦ. Μαζί μας συμπροσευχήθηκαν Ἐλληνες καὶ Ἀφρικανοί. Μετά τό πέρας τής ἀκολουθίας ἀκολούθησε συζήτησι μέ τούς Ἀφρικανούς ἀδελφούς μας, νεοφώτιστους καὶ κατηχούμενους. Διψασμένοι γιά νά γνωρίσουν περισσότερο τήν Ὁρθοδοξία, διατύπωναν συνεχῶς ἐρωτήσεις, ὅπως συνηθίζουν τά μικρά καὶ ἀθώα παιδιά στά σχολεῖα. Τήν Κυριακή τό πρωΐ τελέσαμε Θεία Λειτουργία στόν Καθεδρικό Ναό καὶ τό ἀπόγευμα ἐπισκεφθήκαμε ἔνα ὄρφανοτροφεῖο μέ 110 μικρά ὄρφανά παιδιά, πού είτε οἱ γονεῖς τους πέθαναν εἴτε τά ἐγκατέλειψαν στό ἔλεος τοῦ Θεοῦ. Ὁ Θεός ὅμως εύδοκησε νά τά ἀγκαλιάσῃ ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, νά τά περιθάλψη, νά τά γαλουχήσῃ καὶ νά τά μορφώσῃ. Νά τούς ἔξασφαλίσῃ ἔνα πιάτο ρυζάλευρο καὶ ἔνα ποτήρι γάλα. Ἐνα χαμόγελο καὶ λίγη ἐλπίδα.

Τήν Δευτέρα τό πρωΐ τελέσαμε τήν Θεία Λειτουργία καὶ πάλι στόν Καθεδρικό Ναό, αὐτήν τήν φορά στήν ἀγγλική γλώσσα. "Ετσι προσῆλθαν πε-

"Ἐνα πιάτο φαγητό γι' αὐτά τά παιδάκια είναι τό καλύτερο δώρο! Τό παρέχει ἡ Ὁρθόδοξη Ἱεραποστολή.

ρισσότεροι Ἀφρικανοί ἀδελφοί μας. Μετά τόν Θείο Λόγο καὶ τήν κατήχησι πού ἀκολούθησε γιά τούς κατηχουμένους, διανείμαμε τρόφιμα σέ φτωχές οἰκογένειες, πού ἀπό πολύ νωρίς είχαν κατακλύσει τόν προαύλιο χῶρο τοῦ Ναοῦ καὶ περίμεναν ύπομονετικά νά πάρουν ἀπό τά χέρια τῶν Ὁρθοδόξων λίγα τρόφιμα γιά το φτωχικό τους σπιτικό. Τό ἀπόγευμα ἐπισκεφθήκαμε τό τυπογραφεῖο καὶ τό μεταφραστικό κέντρο, ὅπου γίνονται οἱ μεταφράσεις τῶν ἀκολουθιῶν καὶ ἄλλων πνευματικῶν καὶ ψυχωφελῶν βιθλίων στήν τοπική γλώσσα καὶ στήν συνέχεια τυπώνονται καὶ διανέμονται δωρεάν στούς πιστούς.

Τήν Τρίτη τό πρωΐ ἐπισκεφθήκαμε τό Ἱεραποστολικό Κέντρο τοῦ Ἀγίου Γεωργίου, πού βρίσκεται μέσα στής καταπράσινες φυτείες τοῦ τσαγιοῦ καὶ είναι δωρεά τῆς οἰκογένειας Γεωργίου Τσέλιγκα ἀπό τήν Λήμνο. Σέ ἔνα ὅμορφο λόφο τῆς περιοχῆς, πού ἀνήκει στήν οἰκογένεια Τσέλιγκα, δεσποτίζει ὁ μεγάλος Ναός τοῦ Ἀγίου Γεωργίου. Τόν θεμέλιο λίθο ἔθεσε ὁ τότε Μητροπολίτης Ζιμπάμπουε καὶ νῦν Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας κ.κ. Θεόδωρος Β', ὁ ὥποιος καὶ θά τόν ἐγκαινιάση ἐν εύθ ωρ χρόνῳ. Ἐκεῖ μας περίμεναν δεκάδες κατηχούμενοι καὶ πι-

στοί. Μετά άπό σύντομη άκολουθία διανείμαμε τρόφιμα σε όλους τούς παρευρισκομένους καί πολλά γλυκά στά μικρά παιδιά. Στήν συνέχεια καί μέ τήν συνοδεία πάντοτε τοῦ Προξένου τῆς Έλλάδος κ. Έρμη Καβουρίδη, τῆς εύλαβεστάτης συζύγου του κας Κατερίνας καί κυριῶν τοῦ Φιλοπτώχου, ἐπισκεφθήκαμε τίς κεντρικές φυλακές ἀνηλίκων. Συναντήσαμε γύρω στά 166 ἀνήλικα παιδιά πού φιλοξενοῦνται στίς κεντρικές φυλακές. Δέν θά περιγράψω τίς συνθήκες διαβιώσεως ἀπό σεβασμό τῶν ἴδιων ἀλλά καί τῶν ἀρχῶν που μᾶς ἐπέτρεψαν νά ἐπισκεφθοῦμε τίς φυλακές, κάτι πού δέν συνηθίζεται στίς «ἀναπτυγμένες» χῶρες. Θά σᾶς ἀναφέρω μόνο τήν λαχτάρα μέ τήν ὅποια μᾶς κοίταζαν στά μάτια τά παιδιά καί τήν χαρά τους, ὅταν τούς μοιράσαμε τρόφιμα καί σπιτικά γλυκά πού εἶχαν ἔτοιμάσει οἱ κυρίες. Φεύγοντας μᾶς εύχαριστσαν γιά τήν ἐκεῖ παρουσία μας καί μᾶς ζήτησαν τήν ἐπόμενη φορά νά ἔχωμε μαζί μᾶς νά τούς μοιράσουμε τήν Ἅγια Γραφή καί ἄλλα Χριστιανικά βιβλία.

Αὐτή ή μικρή καί ταπεινή προσπάθεια εύαγγελισμοῦ τῶν Ἀφρικανῶν ἀδελφῶν μας στό Μαλάου καί ή συνεισφορά στήν ἀνακούφισι τοῦ πόνου καί

Βαπτίσεις στόν "Άγιο Αύγουστον". Ή στιγμή τῆς κατηχήσεως.

Ο Σεβ. Μητροπολίτης Ζιμπάμπουε κ. Γεώργιος προσωπικά ἐπιστατεῖ στήν προσφορά ἀγάπης.

τής δυστυχίας πού τούς μαστίζει, θά μποροῦσε νά ἀποδώσῃ καρπούς καί στήν Ἀγκόλα καί στήν Μπότσουάνα. Ό Θεός διά τῶν προσευχῶν σας θά μᾶς ἀξιώσῃ μιά μέρα νά θρεθοῦν ταπεινοί ιεραπόστολοι καί γιά αὐτές τίς χῶρες, γιά νά μπορέσῃ ἡ φλόγα τῆς Ὁρθοδοξίας νά ἀνάψη καί ἐκεῖ.

Οι πιστοί ἔξω ἀπό τόν Ιερό Ναό.

«Οι πότε σταυρόν, ώς ζυγόν ἄράμενον»

Μητροπολίτης πρ. "Υδραις κυρός Ιερόθεος 1920-2008"

Έκοιμήθη 15/7/2008 ό σεμνός καί ένάρετος Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης πρώην "Υδραις, Σπετσῶν καί Αιγίνης κυρός Ιερόθεος (κατά κόσμον Σπυρίδων Τσαντίλης).

Έφήρμοσε, όπως καί ἄλλες ἐκκλησιαστικές προσωπικότητες, τό «οἱ τὸν σταυρὸν, ὡς ζυγόν ἄράμενοι...». Σταυρός, ζυγός ἄρσης-έκούσια σταυρική πορεία, προγεύσεις ἀναστάσεως, δηλαδή τήν αὔρα τοῦ Ἀγίου Πνεύματος στή ζωή του ἀπό θαυματουργικές παρεμβάσεις. Υπῆρξε εὐγνώμων μαθητής, ἔκλεκτός παιδαγωγός, εὐλαβέστατος λειτουργός, ἀσκητής ιεράρχης.

Εὐγένεις τέκνον τῆς πόλεως τοῦ Ἀγίου Ἀνδρέου τοῦ Πρωτοκλήτου. Έγεννήθη τό 1920, τό ἔτος πού ἐκοιμήθη ὁ θαυματουργός Ἀγιος Νεκτάριος. Οι θεοσεβεῖς καί ένάρετοι γονεῖς του, ὁ Γεώργιος καί ή Βιολέτα, τοῦ ἐνέπνευσαν τὸν σεβασμό καί τήν ἀγάπην πρός τήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μας. Μαθήτευσε πλησίον τοῦ καταξιωμένου διά τήν πνευματικήν του προσφορά στήν Ἐκκλησία Γέροντος π. Γερβασίου Παρασκευόπουλου. Στήν ἐποχή μας, καταλυτική τῶν ἀξιῶν, ἀπέδειξε τήν ὄφειλόμενη τιμή τοῦ μαθητοῦ πρός τόν διδάσκαλό του π. Γερβάσιο για τό «εὖ ζῆν».

Σπούδασε ἀπό ἔνθεο ζῆλο τήν ιερά Ἐπιστήμη τῆς Θεολογίας. Τό 1948 ἔλαβε τό πτυχίο του καί ἐπεδόθη ἰδιαίτερα στήν Πατερική μελέτη.

Ως λαϊκός Θεολόγος, Καθηγητής στήν Δευτεροβάθμια Ἐκπαίδευσι διεκρίθη διά τίς παιδαγωγικές του ἐπιτυχίες. Υπηρέτησε στήν Καθάλα, Ιερά Μονή Ταξιαρχῶν Αἰγίου, Ἀμαλιάδα, Πάτρα, στήν γενέτειρά του, μάλιστα καί στό Ἀνώτερο Ἐκκλησιαστικό Φροντιστήριο. Ἐκάρη μοναχός στήν Ιερά Μονή Γηροκομείου Πατρῶν καί ἔλαβε τό ὄνομα τῆς μεγάλης ἐκείνης πνευματικῆς φυσιογνωμίας του Ιεράρχου Πατρῶν Ιεροθέου (κατά τήν κηδεία του παρευρίσκετο τότε ὁ Ἀγιος Νεκτάριος). Τό 1958 ἔχειροτονήθη διάκονος καί ιερέυς ἀπό τόν Μητροπόλιτη Κωνσταντίνο, ὅπου διηκόνησε μέ αὐταπάρνησι πλησίον του ώς Πρωτοσύγκελος τής Ιερᾶς Μητροπόλεως.

Στήν μνήμη τῶν πιστῶν τῆς πατραϊκῆς κοινωνίας παραμένει ώς εὐλαβέστατος λειτουργός τοῦ Ὅψιστου μέ τίς κατανυκτικές Θείες Λειτουργίες καί τά μεστά ὄρθιοδόξου πνευματικότητος κηρύγματά του. Ἀπέδιδε τήν τιμήν στους μεγαλυτέρους του κατά τήν ἡλικία Κληρικούς καί Λαϊκούς Θεολόγους καί

εὐγενῶς τούς προσκαλοῦσε σέ ἐκκλησιαστική συνεργασία. Μέ τόν τότε Ιεροκήρυκα τῆς Ιερᾶς Μητροπόλεως μακαριστό ιεραπόστολο π. Χαρίτωνα Πνευματικά τούς συνέδεαν πνευματικοί ἀγῶνες. Συνέβαλε τά μέγιστα διά τήν ἐπανακομιδή τῆς Ἀγίας Κάρας τοῦ Πολιούχου Ἀποστόλου Ἀγίου Ἀνδρέου καί τήν καθιέρωσι ἐκκλησιαστικῶν ἑορτῶν.

Τό 1967 χωρίς νά τό ἐπιδιώξῃ ἐξελέγη καί χειροτονήθη Μητροπολίτης "Υδραις, Σπετσῶν καί Αιγίνης. Διηκόνησε μέ αὐταπάρνησι, ταπείνωσι καί διάκρισι. Ή προσωπικότητα τοῦ Ἀγίου Νεκταρίου στάθηκε πλοηγός του, ώς ἀσκητοῦ ιεράρχου.

Τό δράμα τῆς ζωῆς του γιά τήν ἀνέγερσι περικαλλοῦς Ιεροῦ Ναοῦ τοῦ Ἀγίου ἔγινε πραγματικότητα στήν Αἴγινα. Τά πνευματικά του παιδιά κληρικοί καί λαϊκοί τιμοῦν τήν Ἐκκλησία. Τά εύαγη καί φιλανθρωπικά ἰδρύματα πού κατέλιπε κοσμοῦν τήν Ιερά Μητρόπολι. Ἐπαινοῦσε καί συμπαρίστατο κάθε ἐκκλησιαστική καί ιεραποστολική προσπάθεια. Μέ ἰδιαίτερη ἀγάπη καί ἐνδιαφέρον περιέβαλλε τόν Σύλλογο Ὁρθοδόξου Ιεραποστολῆς «Ο ΠΡΩΤΟΚΛΗΤΟΣ» στήν Πάτρα ἀπό τής ἰδρύσεως του. «Όταν μετά ἀπό ἔτη ώς Μητροπολίτης "Υδραις εἶχε ἔλθει στήν Πάτρα τιμητικά ἐκφράζων τά εὐγενῆ του αἰσθήματα ἐπεσκέφθη τό Ναΐδριο καί τά Γραφεῖα τοῦ Ιεραποστολικοῦ Συλλόγου. Γιά τόν μακαριστό Ιεράρχη λίαν ἐπιτυχῶς ὁ ἀείμνηστος Οἰκουμενικός Πατριάρχης Δημήτριος εἶχε παρατηρήσει ὅτι διακρίνετο «ἐπί ἀγιότητι βίου, συνέσει τε καί μορφώσει».

Οι δεήσεις του ἀπό τό Υπερουράνιο Ενσιαστήριο ἃς μάς στηρίζουν.

Δημήτριος Τσερεγκούνης

«Μακάριοι οἱ ἐλεημονες...»
(Ματθ. 5,7)

·Ο μικρός Φαλῆς μέ κομμένα καί
τά δύο πόδια ἔπειτα ἀπό τραγικό
συμβάν.

·«Στά μάτια του λάμπει ἡ ὑπο-
μονή ἀλλά καί τό παράπονο».

·Η Ὁρθόδοξη Μητέρα
·Ἐκκλησία τόν ἀγκάλιασε.
Τοῦ ἔδωσε στήριγμα καί
ἐλπίδα.

·Αλήθεια πόσο σημα-
ντική είναι, γιά νά
ἀνοίξουν μπροστά
του νέοι όριζοντες,
ἡ ὄλοπρόθυμος
συμβολή καί συ-
μπαράστασις τῶν
φίλων τῆς Ιεραπο-
στολῆς;

